

"Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum"

JAARVERSLAG 2016

Statutaire naam : Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum
Rechtsvorm : Vereniging met volledige rechtsbevoegdheid
Vestigingsplaats : Amsterdam

Inhoudsopgave

	Blz.
Verslag van het Bestuur	2
Verslag van de Raad van Commissarissen	17
Jaarrekening 2016	19
Toelichting behorende tot de jaarrekening 2016	21
Toelichting op de balans	24
Toelichting op de staat van baten en lasten	30
Overige gegevens :	
Resultaatbestemming	37
Controleverklaring	38
Bijlagen	39

Verslag van het Bestuur

In 2016 vierde de Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum haar 100-jarig bestaan. Een aantal vooraanstaande leden van de Amsterdamse scheepvaartwereld heeft de Vereeniging op 10 mei 1916 opgericht met als doel een zo breed mogelijk publiek, jong en oud, in Nederland en daarbuiten, te doen beseffen welke rol de Nederlandse scheepvaart in de wereld speelt en gespeeld heeft. Om dit te bewerkstelligen heeft de Vereeniging een inmiddels internationaal vermaarde collectie maritieme (kunst)voorwerpen bijeengebracht, die sinds 1922 te bezoeken is in het Amsterdamse Scheepvaartmuseum.

De Vereeniging heeft haar 100ste verjaardag luister bijgezet met een aantal markante activiteiten, een speciale jubileumtentoonstelling, een bijzonder Jaarboek, diverse bijeenkomsten en vier saillante aankopen. Dit luisterrijke programma zou niet mogelijk zijn geweest zonder de persoonlijke belangstelling van de Beschermvrouwe van de Vereeniging Hare Koninklijke Hoogheid prinses Beatrix; zonder de enthousiaste betrokkenheid van de leden; zonder de grote inzet en professionaliteit van de staf van Het Scheepvaartmuseum; of zonder genereuze bijdragen van Het Compagnie Fonds, de particuliere steunstichting van Het Scheepvaartmuseum, de Vereniging Rembrandt (mede dankzij het Acquoy-Nairac Fonds), de BankGiro Loterij, het Mondriaan Fonds, het Balfoort-Roggeveen Fonds, Stichting Nico Nap Foundation, Stichting Goede Doelen NH 1816, de Zeilkring binnen de Vereeniging en de Stichting De Leeuwenberg. De Vereeniging is allen grote dank verschuldigd!

In dit verslag leggen het Bestuur van de Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum (het Bestuur) en de Raad van Commissarissen verantwoording af over het jaar 2016. Het verslag tracht een zo compleet mogelijk inzicht te geven in de activiteiten, positie en organisatie van de Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum (de Vereeniging), opgericht in 1916.

De jaarverslaggeving is opgezet volgens de richtlijn RJ650 (jaarverslaggeving voor de fondsenwervende instellingen). Het volgen van deze richtlijn stelt zowel leden van de Vereeniging als externe geldgevers in staat een helder en transparant beeld te krijgen van de correcte financiële huishouding van de Vereeniging. Dit is met name van belang voor het verkrijgen van externe financiële middelen alsmede van eventuele nalatenschappen.

Doelstelling

Blijkens de Statuten van de Vereeniging is haar doelstelling als volgt:

- 1. De Vereeniging stelt zich ten doel het bijeen brengen, in stand houden en uitbreiden van een verzameling voorwerpen, betrekking hebbende op de scheepvaart, zowel die van vroegere tijden als de hedendaagse, zomede op de aan beide verwante vakken, met het oogmerk deze verzameling in de gemeente Amsterdam voor het publiek ter bezichtiging te stellen.*
- 2. Voorts heeft de Vereeniging ten doel het verrichten van alles wat kan strekken tot het verbreiden van kennis omtrent de vroegere en hedendaagse scheepvaart in de ruimste zin van het woord, door het houden van cursussen, voordrachten en demonstraties, het scheppen van gelegenheid tot het ontvangen van onderwijs en door alle andere wettige middelen, aan dit doel bevorderlijk, hetzij alleen, hetzij in samenwerking met andere instellingen, lichamen en personen.*
- 3. De Vereeniging heeft niet tot doel bijdragen te verlenen welke worden aangewend voor de bestrijding van exploitatietekorten van de stichting: Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam.*

De magnifieke collectie maritiem historische objecten wordt geëxposeerd in Het Scheepvaartmuseum Amsterdam (het Museum).

De Vereeniging tracht haar doelstelling onder meer te bereiken als volgt:

De Vereeniging biedt aan particulieren en bedrijven volop mogelijkheden om actief bij het Museum betrokken te zijn. Voor de leden worden er exclusieve activiteiten rond het Museum en de collectie georganiseerd. Voorts draagt de Vereeniging bij aan het verspreiden van maritiem historische kennis door middel van de ondersteuning van de Stichting Leerstoel Zeegeschiedenis die de leerstoel maritieme geschiedenis aan de Universiteit Leiden mede in stand houdt. Voorts door het aanhouden van een uitgebreide museumbibliotheek, de periodieke uitgave van het ledenmagazine Zeemagazijn, de uitgave van een wetenschappelijk jaarboek en een uniek programma aan fellowships. Collectie, ledenactiviteiten en historische kennis vormen de belangrijkste elementen van de Vereeniging.

Verwerving van baten

Baten worden onder meer verkregen, al of niet voor specifieke projecten of aankopen, uit contributies en vrijwillige bijdragen van de leden, bijdragen van andere fondsen en sponsors, legaten, schenkingen en erfenissen al of niet in natura, overdracht van aankopen, gedaan door het Museum, toevallige baten en opbrengsten uit het vermogen.

ANBI-status

De Vereeniging heeft de status van "Culturele ANBI". Giften aan goede doelen organisaties zijn aftrekbaar van het belastbaar inkomen als de instelling is aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Voor een Culturele ANBI geldt voornamelijk in het algemeen een verhoogde aftrekbaarheid (125% voor particulieren van eenmalige of periodieke schenkingen).

Bestuurlijke zaken/samenstelling bestuur

De Vereeniging wordt bestuurd door een onafhankelijk en onbezoldigd bestuur. Het Bestuur dient conform de statuten te bestaan uit tenminste vijf (5) en maximaal zeven (7) leden. Thans bestaat het Bestuur uit zes (6) leden en is als volgt samengesteld:

- de heer R.P.M. (Rutger) van Slobbe, voorzitter
 - ir. drs. W.J.N. (Wouter) Hoek, penningmeester
 - mevrouw mr. A.M.J.M. (Annerie) Ploumen, secretaris
 - mevrouw dr. E.M. (Els) Jacobs, bestuurslid Collectie
 - mevrouw mr. S.C.T. (Susanne) de Roy van Zuidewijn-Rive, bestuurslid Ledenwerving
 - mr. drs. D.F. (Daan) Lunsingh Scheurleer, bestuurslid
- De nevenfuncties van de leden van het Bestuur, zijn opgenomen in bijlage 1.

Bestuursleden worden gekozen voor een periode van vier jaar en zijn terstond daarna één keer herbenoembaar. Nieuwe bestuursleden worden door de Algemene Vergadering benoemd op bindende voordracht van de Raad van Commissarissen.

In 2016 is de heer G.M.P.M. van Berkel afgetreden als bestuurslid in verband met beëindiging statutaire termijn. Er is (nog) niet voorzien in zijn opvolging.

De penningmeester, een ander bestuurslid, een lid van de Raad van Commissarissen en twee leden van de Vereeniging vormden in 2016 de Beleggingscommissie van de Vereeniging.

Het bestuurslid Collectie houdt nauw contact met de medewerkers van het Museum die zorgdragen voor de collectie en de uitvoering van het beheer van de collectie.

Het bestuurslid Ledenwerving houdt nauw contact met de medewerkers van het Museum die zorgdragen voor de leden en leden- en fondsenwerving van de Vereeniging.

Tijdens de bestuursvergadering van 19 september 2016 heeft het bestuur van de Vereeniging besloten om over te stappen naar een andere accountant, te weten van KPMG naar Dubois & Co. Het bestuur van de Vereeniging volgt hiermee het Museum dat eveneens is overgestapt naar Dubois & Co. De externe accountant Dubois & Co controleert jaarlijks de opzet en uitvoering van de administratie en de administratieve organisatie en controleert en accordeert de jaarrekening alvorens deze wordt vastgesteld. De betrokken registeraccountant is de heer G. Visser RA. De Financiële Commissie van de Raad van Commissarissen, bestaande uit twee leden van de Raad van Commissarissen, voert het rechtstreekse toezicht uit.

De Vereeniging heeft geen personeelsleden in dienst, maar werkt nauw samen met de staf van het Museum.

Bij de financiële administratie wordt de penningmeester bijgestaan door een medewerker financiële zaken van het Museum.

Vergaderingen van het Bestuur

Het Bestuur kwam in 2016 vijf keer bijeen, te weten in de vergaderingen op 16 februari, 7 april, 23 mei, 19 september en 21 november.

Bij de vergaderingen op 16 februari, 23 mei en 19 september was ook de Raad van Commissarissen aanwezig. Tijdens de vergaderingen van 23 mei, 19 september en 21 november was de directie ook aanwezig. Tijdens de vergaderingen stonden meerdere onderwerpen op de agenda zoals financiën, begroting, collectiebeheer, leden- en ledenbijeenkomsten, fondsenwerving, ledenwerving, Audit Commissie Collectiebeheer, jaarboek, verwerving/aankoop nieuwe stukken, het 100-jarig bestaan van de Vereeniging de activiteitenagenda voor het Jubileumjaar, de actuele ontwikkelingen in het Museum waaronder de komst van de nieuwe directeur en de BIS-aanvraag, alsmede de samenwerking tussen de Vereeniging en het Museum.

Algemene Ledenvergadering

De Algemene Ledenvergadering werd gehouden op 10 mei 2016, exact 100 jaar na de oprichting van de Vereeniging. Aan de orde waren de gebruikelijke onderwerpen zoals de goedkeuring en vaststelling van het jaarverslag en de begroting. Daarnaast is er volop stil gestaan bij het 100-jarig bestaan van de Vereeniging. Voorts kwam het onderwerp ledenwerving, de stand van zaken van het Museum en de samenstelling van het Bestuur en de Raad van Commissarissen aan bod. Na afloop van de vergadering volgde een gezamenlijk diner voor degene die zich hiervoor hadden aangemeld. Vervolgens werd een zeer geslaagd jubileumsymposium gehouden.

100-jarig jubileum van de Vereeniging

2016 stond in het teken van het 100-jarig bestaan van de Vereeniging. Er zijn het hele jaar door verschillende activiteiten in dit kader georganiseerd. Hierover meer in het onderdeel 'Leden'.

Beheersovereenkomst met de Staat der Nederlanden 1994

De Beheersovereenkomst die op 19 december 1994 was gesloten tussen de Staat der Nederlanden (de "Staat") en de Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum (het Museum) regelde het museale beheer door het Museum, binnen de grenzen van haar statutaire doelstelling, van onder meer de collecties van de Vereeniging, de aan de Vereeniging in bruikleen gegeven collecties en de collectie die toebehoort aan de Staat. De Beheersovereenkomst was aangegaan voor de duur van 30 jaar, maar kon onder meer door de Staat worden opgezegd op basis van een beleidsbesluit, waarbij een opzegtermijn van vier jaar geldt. De Beheersovereenkomst regelde onder meer de wijze waarop de collectie wordt geïnspecteerd, hoe wordt omgegaan met door of aan de Staat of het Museum in bruikleen gegeven collectie-onderdelen, de beperkte aansprakelijkheid van het Museum in geval van schade aan- of (waarde)verlies van de collecties of onderdelen daarvan (alleen aansprakelijkheid bij grove schuld of nalatigheid van het (bestuur van het) Museum).

De Beheersovereenkomst is bij brief van 20 september 2012 door de Staat der Nederlanden opgezegd (met een opzegtermijn van vier jaar), zulks ter voorbereiding op de nieuwe Erfgoedwet. De Erfgoedwet is op 1 juli 2016 in werking getreden. Voor het eerst is er een integrale wet die betrekking heeft op museale objecten, musea, monumenten en archeologie. De Erfgoedwet bundelt bestaande wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland. Het uitgangspunt is dat de beschermingsniveaus zoals die in de bestaande wet- en regelgeving gelden, met de nieuwe wetgeving tenminste wordt gehandhaafd. In de Erfgoedwet is vastgesteld hoe met het Nederlands erfgoed wordt omgegaan, wie welke verantwoordelijkheden daarbij heeft en hoe het toezicht daarop wordt uitgeoefend. Overbodige regels zijn geschrapt en de verantwoordelijkheid voor de bescherming van het cultureel erfgoed ligt, waar mogelijk bij het erfgoedveld zelf.

De Vereeniging heeft een bevestiging ontvangen van de Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum, dat er geen redenen zijn om te veronderstellen dat haar algemene doelstelling, plannen en bedrijfsvoering, inclusief de taken en verplichtingen, die voortvloeien uit de bestaande Bruikleenovereenkomst tussen de Staat der Nederlanden en de Vereeniging, in het nieuwe systeem van de Erfgoedwet niet naar behoren zouden kunnen worden blijven uitgevoerd.

Collectie en kennis in 2016

De Vereeniging bezit een van de grootste en rijkste maritieme collecties ter wereld. Ook in 2016 heeft zij zich ingezet om deze uitzonderlijke verzameling in stand te houden, uit te breiden en te presenteren in duurzame samenwerking met Het Scheepvaartmuseum Amsterdam. Tevens heeft zij, mede op basis van haar rijke collectie, wederom een bijdrage geleverd aan het vergroten en verbreiden van kennis over de Nederlandse maritieme cultuur in verleden en heden. De medewerkers van het Museum voeren de taken uit die voor het realiseren van deze doelstellingen noodzakelijk zijn. De Vereeniging plukt de vruchten van hun professionele deskundigheid.

Collectie

In 2016 markeerde de Vereeniging haar 100-jarig bestaan met onder meer vier bijzondere aankopen die tezamen de rijkdom en reikwijdte van haar collectie benadrukken.

Een schilderij door Andreas Schelfhout, Stoomveer bij een steiger (1846), waar mensen opstappen en enige vracht wordt ingenomen, verwierf de Vereeniging reeds in 2015. De aankoop was mogelijk dankzij de erfenis van wijlen de heer Balfoort uit Scherpenzeel, ondergebracht in het Balfoort-Roggeveen Fonds, dat zich speciaal richt op de periode van zeil- naar stoomvaart.

Een schilderij door Cornelis Vreedenburgh, Jachthaven aan de Loosdrechtse Plassen (1937) biedt een prachtig en realistisch beeld van de kleine watersport voor de Tweede Wereldoorlog. Aan een steiger liggen zeiljachtjes met de kop in de wind afgemeerd, net aangekomen of klaar voor vertrek. De mensen op de steiger horen bij de boten of zitten gewoon lekker naar het water te kijken. Kortom, het is het beeld van een mooie, ontspannen dag op het water. Of zoals in *The wind in the willows* Rat tegen Mol zegt: *Believe me, my young friend, there is NOTHING - absolute nothing - half so much worth doing as simply messing about in boats*. Vooroorlogse schilderijen met watersport als onderwerp zijn zeldzaam. Kunstenaars die zich met het onderwerp bezig hielden zijn bijzonder schaars. Deze aanwinst versterkt binnen de collectie zowel de periode van de 20ste eeuw als het thema watersport. De aankoop was mede mogelijk door steun van de leden van de Zeilkring binnen de Vereeniging.

Een authentiek 17de-eeuwse model van het oorlogsfregat *Huis Tijdverdrif* (c1660) verwierf de Vereeniging mede met steun van Het Compagnie Fonds, de particuliere steunstichting van Het Scheepvaartmuseum. De uitzonderlijke kwaliteit van het snijwerk op spiegel en boeg maakt het model tot een topstuk waarvan geen 17de-eeuwse gelijke bestaat. Het model behoorde vermoedelijk tot de vermaarde collectie van vader Cornelis en zoon Nicolaas Witsen, rijke Amsterdamse kooplieden op Rusland en bestuurders van stad, admiraliteit, West- en Oost-Indische Compagnie, die in Egmond hun buitenplaats Huis Tijdverdrif bezaten. Het was niet ongebruikelijk schepen de naam van een buitenverblijf te geven. Het oorlogsfregat *Huis Tijdverdrif*, waarvan het model een representatie is, werd in 1654 gebouwd op de Amsterdamse marinewerf naast het Zeemagazijn. Het schip was onderdeel van een grote vlootuitbreiding om na de verloren Eerste Engelse Zeeoorlog (1652-54) te voorkomen dat een Engelse overmacht op zee de Nederlandse handelsbelangen zou schaden.

Het scheepsmodel vormt een uniek ensemble met de vierde jubileumaanwinst, een schilderij door Reinier Nooms, Gezicht op het IJ met 's-Lands Zeemagazijn (1664), dat de Vereeniging alleen kon verwerven dankzij genereuze steun van de Vereniging Rembrandt (mede dankzij het Acquoy-Nairac Fonds), de BankGiro Loterij, het Mondriaan Fonds en Het Compagnie Fonds. Het is een prachtig en bijzonder gedetailleerd schilderij, een van de vroegste afbeeldingen van 's Lands Zeemagazijn, dat enkele jaren eerder gereed was gekomen en waarin sinds 1973 Het Scheepvaartmuseum gevestigd is. In het water ligt een woud aan schepen die op de marinewerf in aanbouw zijn of opgekalefaterd worden voor een nieuwe oorlog met de Engelsen die weldra zou uitbarsten. Het schilderij toont het zicht dat Michiel de Ruyter op de werkzaamheden had vanuit zijn woning aan de tegenwoordige Prins Hendrikkade. Zijn vlaggenschip *De Spiegel* ligt klaar om opgetuigd te worden. Het is herkenbaar aan het beeldsnijwerk op de achterstevan van twee engelen die samen een spiegel dragen.

Reinier Nooms is naast de Van der Veldes een van de belangrijkste maritieme schilders van de 17de eeuw. Hij dankte zijn bijnaam 'Zeeman' aan zijn vele zeereizen en was maritiem zeer deskundig. Zijn werk is dan ook van groot belang voor de kennis van de Nederlandse 17de-eeuwse scheepvaart. Dit Gezicht op het IJ is binnen het beperkte oeuvre van Nooms, kwalitatief een van zijn beste schilderijen. Het sluit inhoudelijk en topografisch aan bij twee andere schilderijen van zijn hand die reeds eerder in de collectie van de

Vereeniging werden opgenomen. Alle publieke collecties in Nederland tezamen bezitten slechts zestien schilderijen van Nooms, waarvan nog niet de helft een Amsterdams of Nederlands thema tot onderwerp heeft. De jubileumaankoop is dan ook tevens een belangrijke aanwinst voor het Nederlandse openbare kunstbezit.

Behalve dit bijzondere vierluik, zijn in 2016 nog 584 andere voorwerpen aan de collectie toegevoegd. Het betrof een grote variatie aanwinsten, zowel schenkingen als aankopen, van scheepsmodellen, schilderijen, foto's, films, handschriften en voorwerpen op het gebied van kunstnijverheid. Zo kreeg de Vereeniging de laatste complete set zeekaarten van de hele wereld, die de Nederlandse en Britse Hydrografische Diensten nog op papier hebben uitgegeven¹; twee complete uniformen van een scheepsarts bij de koopvaardij uit de jaren 1950; en een prachtig glas-in-lood raam ter gelegenheid van het 90-jarig bestaan in 1955 van de Amsterdamse scheepswerven voor de binnenvaart Het Jagt en De Overtoom van de familie Bernhard. De Vereeniging kocht met het Balfourt-Roggeveen Fonds een schilderij van Willem van Deventer van een raderstoomsleper op het IJ (1855); en uit reguliere middelen twee series van vijf groot formaat foto's uit de The Ultimate Sailor expositie, die in de zomer in het museum te zien was, te weten *Meisje Loos* door Aisha Zeijpveld en *Nachtwacht* door Marie-José Jongerius. Leidend voor het uitbreiden van de verzameling zijn de vijf hoofdthema's in de collectiestrategie van Het Scheepvaartmuseum, die in overleg met het bestuur van de Vereeniging in 2009 zijn vastgesteld.

In 2016 heeft de Vereeniging geen voorwerpen afgestoten. Projecten om in het Depot Hoogwoud of uit bulkcollecties technische tekeningen en foto's objecten voor afstoting te selecteren, konden in verband met tijdsgebrek niet worden afgerond. Het Museum volgt bij het afstoten de Leidraad Afstoting Museale Objecten van de Museum Vereniging.

Bruiklenen

De Vereeniging heeft 252 objecten uitstaan in langdurig bruikleen bij 22 instellingen. In 2016 gaf zij 46 voorwerpen uit haar collectie in tijdelijk bruikleen aan andere musea. Uitzonderlijk, in diverse opzichten, was de deelname aan de DWDD / De Wereld Draait Door Pop-Up tentoonstelling begin 2016 in het Allard Pierson Museum, waarvoor de Nederlandse kunstenaar en ontwerper Daan Roosegaarde niet minder dan 23 schilderijen selecteerde.

De staf van Het Scheepvaartmuseum volgt een vast protocol alvorens een bruikleenaanvraag te honoreren. De procedure neemt veel tijd in beslag omdat veel informatie nodig is (over beveiliging en binnenklimaat) om een goede afweging te maken van de risico's waaraan de voorwerpen zullen worden blootgesteld. Uiteindelijk besluit de Directeur Collecties van het Museum na overleg met het bestuurslid Collectie van de Vereeniging of een voorwerp uitgeleend mag worden. Soms moet een bruikleen vanwege te grote risico's helaas worden afgewezen.

Audit Commissie Collectiebeheer

De Vereeniging kent een commissie van een klein aantal leden die tot taak heeft door controle Het Scheepvaartmuseum scherp houden in het verantwoord beheren van de collectie van de Vereeniging (inclusief bruiklenen). In de periode mei 2015-mei 2016 bestond de commissie uit de heren F.C. Henny (als voorzitter en woordvoerder), C. de Haes en M. Boekhout.

Op 18 februari 2016 toetste de ACC de stand van zaken van de prioriteiten op het terrein van Collectiebeheer, die zij met het Museum was overeengekomen op basis van een nulmeting in 2014. Aan het opheffen van de achterstand in het registreren van technische tekeningen en negatieven van foto's wordt gestaag gewerkt. Niettemin blijft de voortgang achter bij de planning. Slechts twee van de beoogde acht procedures in het Handboek Collectiebeheer (om de kwaliteit van de zorg voor de collectie nog verder te verbeteren) waren geactualiseerd. Omdat het Museum nog steeds werkt zonder vaste applicatiebeheerder, koos de ACC het grote bruikleen aan het Allard Pierson Museum om te onderzoeken hoe het Museum het digitale registratiesysteem gebruikt en de eigen protocollen uit het Handboek naleeft. Hierbij bleek de polis in het dossier te ontbreken, hoewel de juiste verzekering wel was afgesloten. Verklaring voor de onvolkomenheden moet worden gezocht in onderbezetting van de afdeling Collectiebeheer door bezuinigingen, onvervulde vacatures en de waarneming door het Hoofd Collectiebeheer van taken van de Directeur Collecties, die door ziekte lange tijd afwezig was.

¹ De afzonderlijke kaarten worden pas overgedragen als zij niet langer gebruikt worden en vervangen zijn door een nieuwe elektronische versie. In de 584 aanwinsten over 2016 zijn zij niet opgenomen.

De bestuurscrisis in het Museum en grote projecten als de restauratie van de koningssloep, het DWDD-bruikleen en de jubileumexpositie ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Vereeniging veroorzaakten een (te) hoge werkdruk.

De ACC rapporteerde deze bevindingen tijdens de Algemene Ledenvergadering in mei 2016. Zij sprak haar zorgen uit. Tegelijk toonde zij waardering voor de inzet van de medewerkers en bewondering voor het werk, dat de afdeling Collectiebeheer onder moeilijke omstandigheden heeft verricht. In de Algemene Ledenvergadering trad de heer F.C. Henny terug uit de commissie. De heer R. Kok volgde hem op. In haar nieuwe samenstelling monitorde de ACC de zorg voor de collectie door overleg met het Hoofd Collectiebeheer. In samenspraak selecteerden zij in november 2016 een aantal thema's die de ACC begin 2017 zal auditen.

Kennis

Haar tweede doelstelling, namelijk 'het verrichten van alles wat kan strekken tot het verbreiden van kennis omtrent de vroegere en hedendaagse scheepvaart, in de ruimste zin van het woord', verwezenlijkt de Vereeniging op verschillende manieren.

In 2016 verschenen drie nummers van *Zeemagazijn*. Elk nummer bevatte zes tot zeven korte bijdragen waarin conservatoren van het Museum bijzondere voorwerpen uit de collectie presenteren en toelichten. Dit jaar richtten zij de schijnwerpers op de vier jubileumaankopen. Ook kreeg wetenschappelijk onderzoek op basis van de collectie ruim aandacht.

Het Jaarboek 2016 was gewijd aan het centrale thema van het jubileumjaar. Onder de titel "*Verzamelaars verzameld. Een eeuw collectioneren in Het Scheepvaartmuseum*" komen zeventien verzamelaars in beeld, die hun privécollectie maritieme voorwerpen in de afgelopen honderd jaar aan de Vereeniging overdroegen, middels verkoop of schenking. Als ensemble leiden hun verzamelingen binnen de grote museumcollectie een verborgen bestaan. Het jubileumjaarboek brengt een aantal van deze ensembles en speciaal de mens achter de 'spullen' - opmerkelijkkerwijs uitsluitend mannen - voor het voetlicht. De gekozen verzamelaars vertegenwoordigen verschillende motieven om een collectie aan te leggen, diverse soorten objecten en uiteenlopende perioden. Zonder deze van oorsprong particuliere verzamelingen zou de collectie van de Vereeniging niet zo rijk en bijzonder zijn. Het boek is dan ook een eerbetoon aan de maritieme verzamelaar.

Het Jaarboek 2016 geldt als verdiepende publicatie bij de jubileumexpositie *Drijfveer* die de indrukwekkende veelzijdigheid van de collectie laat zien aan de hand van vier algemene verzamelmotieven. Om die reden werd het Jaarboek gepresenteerd tijdens de feestelijke opening van de tentoonstelling op 30 september. De bijzondere jubileumeditie van het Jaarboek, met verrassend en extra beeldmateriaal, kon verschijnen dankzij financiële steun van een aantal fondsen en bijdragen door leden van de Vereeniging.

De Vereeniging sloot haar jubileumjaar af op 25 november met het Museumsymposium waar meer wetenschappelijke beschouwingen over (maritiem) verzamelen centraal stonden. Sprekers waren schrijver-filosof dr. Maarten Doorman, socioloog dr. Jaco Berveling, de directeur van Royal Museums Greenwich (waartoe ook het National Maritime Museum behoort) dr. Kevin Fewster en Directeur Collecties van Het Scheepvaartmuseum drs. Henk Dessens. Beschermvrouwe H.K.H. Prinses Beatrix vereerde de Vereeniging met haar aanwezigheid.

De Vereeniging levert een financiële bijdrage aan het Fellowships Programma van Het Scheepvaartmuseum, dat mede op initiatief van de Vereeniging is ontwikkeld. De beurzen bieden (jong) talent de mogelijkheid wetenschappelijk onderzoek te doen op basis van de rijke collectie van de Vereeniging. Leden kunnen dit unieke programma rechtstreeks ondersteunen door zich aan te sluiten bij de Fellowshipskring binnen de Vereeniging.

In 2016 deelden de historici dr. Gijs Rommelse en dr. David Onnekink het Dr. Ernst Crone Fellowship voor onderzoek naar de symbolische rol van vlagvertoon op zee in de internationale verhoudingen tijdens de vroegmoderne tijd. Bestuurders lieten voor een breed publiek het heldhaftig verdedigen van de eigen vlag of het buitmaken van een vijandelijke vlag afbeelden in schilderijen, tapijten of prenten bijvoorbeeld om draagvlak te creëren voor nieuwe belastingen, die nodig waren de oorlogsvloot uit te breiden. De vlag op zee was bij uitstek een symbool van nationale soevereiniteit en representeerde de Nederlandse positie in de pikorde van Europese staten. Het onderzoek beoogt maritieme symboliek te integreren in de geschiedenis

van de diplomatieke betrekkingen van de Republiek, te publiceren in een handboek dat in 2018 zal verschijnen bij Cambridge University Press.

Wouter de Vries, veelbelovend master student geschiedenis aan de Vrije Universiteit, gebruikte het Prof. dr. J.C.M. Warnsinck Fellowship voor een onderzoek naar (met name) 17de- en 18de-eeuwse landverkenningen en kustprofielen. Het doel was om beter hun belang te begrijpen voor het navigeren op zee in relatie tot andere hulpmiddelen zoals kaarten en geschreven zeilaanwijzingen. De Vries keek zowel naar de manier waarop kustprofielen werden weergegeven als naar de wijze waarop zij informatie overdroegen. Hij verwerkte de uitkomsten in zijn master thesis waarvoor hij de prijs ontving voor de beste scriptie geschreven aan de Vrije Universiteit Amsterdam in 2016.

De fellows presenteerden de resultaten van hun onderzoek tijdens een goed bezochte bijeenkomst eind februari 2017.

Als onderdeel van haar kennisdoelstelling ondersteunt de Vereeniging de Stichting Leerstoel Zeegeschiedenis die de leerstoel maritieme geschiedenis aan de Universiteit Leiden mede in stand houdt. Deze reguliere leerstoel wordt voltijds bekleed door prof. dr. M. van Groesen.

Leden

De leden vormen de kern van de Vereeniging. Vele van hen zijn al een groot aantal jaren lid en het bestuur is hen dankbaar voor hun trouwe support. De leden maken het door hun financiële bijdragen mogelijk om aankopen te doen, maar daarnaast zijn zij ook onze ambassadeurs. Het is dan ook om die reden dat het 100-jarig bestaan van de Vereeniging is aangegrepen om speciaal voor de leden extra feestelijke activiteiten te organiseren.

Activiteiten/ledenontvangsten

In 2016 organiseerden Vereeniging en Museum in nauwe samenwerking weer tal van activiteiten en bijeenkomsten voor de leden van de Vereeniging. Drie daarvan hadden een extra feestelijk karakter vanwege het jubileumjaar. De activiteiten werden goed bezocht. Het is fijn om te zien dat zoveel leden deze bijeenkomsten waarderen. Hieronder een overzicht van de activiteiten:

- *2 februari: De schatkamer op locatie*

Uitvinder en kunstenaar Daan Roosegaarde maakte voor de tweede editie van De Wereld Draait Door pop-up museum een selectie van objecten uit het depot van Het Scheepvaartmuseum. Na een ontvangst in het Allard Pierson Museum te Amsterdam bezochten de 120 gasten de tentoonstelling.

- *Februari & maart: Cursusreeks: Verzamelen voor gevorderden*

Gedurende vier avonden vertelden onze conservatoren over de totstandkoming van onze collectie. Hoe is de blik op het verzamelen de afgelopen 100 jaar veranderd en welke factoren zijn hierbij van invloed geweest? De cursus behandelde alle afzonderlijke deelcollecties zoals zeevaartkunde, scheepsbouw, bibliotheek, maritieme kunst, kunstnijverheid en fotografie. Er waren zo'n 25 cursisten per avond aanwezig.

- *19 februari: Fellowship-bijeenkomst, De collectie als basis voor onderzoek*

Via het Fellowship-programma doen academici jaarlijks wetenschappelijk onderzoek naar delen van onze collectie. Tijdens deze middag deelden de fellows van 2015 de resultaten van hun onderzoek onder belangstelling van meer dan 100 leden.

- *20 maart: Lezing & proeverij geschiedenis van de VOC*

Er werd een lezing gegeven over de overzeese handel van Nederland. Aansluitend werd een proeverij aangeboden door de oudste stokerij ter wereld Bols en werd de Corenwyn VOC-jenevercollectie geproefd. Er was veel belangstelling, meer dan 120 leden waren aanwezig op deze zondagmiddag.

- *10 mei: ALV & Jubileumsymposium*

Op de oprichtingsdatum van de Vereeniging vond het eerste hoogtepunt in het jubileumjaar plaats. Er werd aansluitend aan de Algemene Ledenvergadering een afwisselend avondprogramma gepresenteerd op het

Open Pleyn. Tijdens een talkshow onder leiding van programmamaker Andrea van Pol, met gasten Carl Depauw, Anna van Leeuwen en Peter Sigmond werd er gesproken over 100 jaar verzamelen. Er was muziek en een levendige interactie met de zaal en de conservatoren van Het Scheepvaartmuseum over leuke maritieme weetjes. Op de avond waren er meer dan 250 leden en gasten op het Open Pleyn van Het Scheepvaartmuseum aanwezig.

- *9 juni: Opening The Ultimate Sailor*

In de foto-expositie *The Ultimate Sailor: under construction* gaven fotografen Koen Hauser, Jan Hoek, Marie-José Jongerius en Aisha Zeijpveld hun visie op de zeeman anno nu. De fotografie tentoonstelling werd o.a. geopend door gerenommeerde trendwatcher Farid Tabarki (Studio Zeitgeist). Naast veel relaties van de fotografen en Het Scheepvaartmuseum waren ook de leden van de Vereeniging uitgenodigd.

- *26 juni: Familiedag alle begunstigers*

Dit jaar vond de derde editie van de Familiedag plaats. Deze dag wordt speciaal georganiseerd voor alle begunstigers en hun familieleden. Naast familierondleidingen werd voor de volwassenen het depot Het Behouden Huys in het kader van 100 jaar collectie speciaal opengesteld voor de leden. Er werd een uniek kijkje achter de schermen gegeven door Oskar Brandenburg, Hoofd Collectiebeheer van Het Scheepvaartmuseum.

- *20 augustus: Zomerborrel jonge ledenwerving*

Tijdens SAIL 2015 is er gestart met het oprichten van een jongere club binnen de Vereeniging en het jubileum is aangegrepen dit verder uit te breiden. Tijdens deze zomerse namiddag hebben bestaande jonge leden nieuwe potentiële leden uit hun netwerk uitgenodigd om de Vriendenkring verder vorm te geven. Na een kort plenair welkom werden ze rondgeleid door het museum en werd er afgesloten met een borrel. Het huidige aantal is 36 leden tussen de 20 en 40 jaar. Het bestuur ziet naast hun trouwe leden ook graag deze groep verder groeien en doet een oproep aan alle bestaande leden om hun kinderen of kleinkinderen ook te interesseren hiervoor. Speciaal voor deze groep worden er sociale en inhoudelijk bijeenkomsten georganiseerd.

- *30 september: Feestelijke opening Jubileumexpositie Drijfveer | 100 jaar verzamelen*

Een tweede hoogtepunt in het jubileumjaar is de opening van de Jubileumtentoonstelling Drijfveer | 100 jaar verzamelen. De Voorzitter van de Vereeniging presenteerde het Jaarboek *Verzamelaars Verzameld*. Algemeen directeur Michael Huijser deelde zijn plannen voor het Museum en Joop van Caldenborgh, oprichter/eigenaar van Museum Voorlinden in Wassenaar, vertelde als speciale gast ten overstaan van meer dan 700 genodigden op vermakelijke wijze over zijn persoonlijke drijfveer voor verzamelen. Na de opening was er gelegenheid de nieuwe tentoonstelling te bezoeken, na te praten onder het genot van een hapje en drankje en een dansje te wagen op het 100-jarig bestaan. Deze avond stond de Vereeniging goed in de belangstelling en waren er naast onze trouwe leden ook veel nieuwe jonge leden aanwezig.

- *5 november: Museumn8 Amsterdam*

In 2016 vond de zestiende editie plaats van deze bruisende culturele nacht. Er werden verschillende activiteiten georganiseerd in het Museum voor alle bezoekers van de Museumnacht. De leden waren ook van harte welkom een kijkje te komen nemen. Er vond een workshop met zeeschilders plaats, de nieuwe tentoonstelling Drijfveer | 100 jaar verzamelen kon worden bezocht, er was gelegenheid obscure verhalen in de bibliotheek te beluisteren en een muziek- en theatervoorstelling met de zee als drijfveer. De avond werd afgesloten met een kolkend feest op het Open Pleyn.

- *25 november: Museumsymposium*

Het derde hoogtepunt in het jaar was het 24ste Museumsymposium waar, mede in aanwezigheid van de Beschermvrouwe van de Vereeniging, Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix der Nederlanden, vier deskundigen spraken over verzamelmotieven en er werd gereflecteerd op de betekenis van onze museumcollectie voor de samenleving van nu. Op deze middag werd het jubileum nogmaals op bijzondere wijze gemarkeerd én blikten we vooruit naar de komende honderd jaar.

Ten slotte konden ook dit jaar weer leden van de Vereeniging in 2016 kosteloos deelnemen aan een groot aantal en rondleidingen die in het Museum plaatsvonden.

Ledenaantal en ledenwerving

Het ledenaantal loopt door de gevorderde leeftijd van de leden jaarlijks terug. Op 1 januari 2016 had de Vereeniging 1209 leden en op 31 december 2016 waren dat er 1177. Toch was er in 2016 een duidelijke kentering zichtbaar. Hoewel het totaal aantal leden nog steeds daalde, meldden er zich ook weer 83 nieuwe leden aan. Er is een groep van 36 jongere leden lid geworden van de Vereeniging, die elkaar ontmoeten in Het Scheepvaartmuseum. Het bestuur ziet het belang van een nieuwe generatie leden en is blij met deze nieuwe lichterling. Daarnaast zijn er ook nog de speciale kringen, zoals de Zeilkring, de Fellowshipskring en de Collectiekring.

De Zeilkring

Binnen de Vereeniging bestaat sinds 2014 de Zeilkring met een groeiend aantal deelnemers. Deze leden van de Vereeniging zijn enthousiaste zeilers in de leeftijd van 30 tot 55 jaar. Er zijn nu 18 leden, die elkaar kennen en – naast de bijeenkomsten voor alle leden – elkaar ook nog bij eigen bijeenkomsten treffen.

De Fellowshipskring

In 2014 is binnen de Vereeniging ook de Fellowshipskring opgericht. Er zijn 17 kringleden. De leden van de Vereeniging die zich aansluiten bij de Fellowshipskring willen met bijzondere bijdragen het Fellowships Programma van het Museum helpen voortzetten en verder uitbouwen.

De Collectiekring

Op de valreep van 2016 is binnen de Vereeniging de Collectiekring opgericht. Al sinds de ALV in mei 2016 hadden zich drie leden gemeld die zich extra willen committeren aan de Vereeniging met een grotere financiële bijdrage (1.000,- euro) en zich verder willen verdiepen in de collectie. Nu de kring is opgericht gaan deze starters in 2017 vol enthousiasme het aantal deelnemers uitbouwen en zal er een mooi programma voor hen worden samengesteld.

In 2017

Ook in 2017 zullen er weer diverse bijeenkomsten en activiteiten voor de leden worden georganiseerd, waarmee het bestuur van de Vereeniging en de medewerkers van het Museum hopen de leden weer in grote getale naar het Museum te laten komen.

Nieuws vanuit het museum

Algemeen

Het jaar 2016 was ook voor de stichting Het Scheepvaartmuseum een belangrijk jaar. De Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum vierde haar 100-jarig bestaan met een grote overzichtstentoonstelling *Drijfveer I 100 jaar verzamelen* en twee symposia. Ook werden er bijzondere aankopen gedaan waaronder het schilderij *Gezicht op het IJ* van Reinier Nooms uit 1664.

Het Museum heeft het afgelopen jaar 289.666 bezoekers ontvangen en daarmee nagenoeg de bezoekersprognose van 293.000 gerealiseerd. Dit resultaat is behaald met een openstelling van 324 dagen in 2016 (2015: 362 dagen) voor het reguliere museumbezoek, omdat het Museum diende als vergaderlocatie voor het EU-voorzitterschap van Nederland. Bij een doorrekening en vergelijking met voorgaande jaren zou het Museum bij volwaardige openingsdagen in 2016 317.000 mensen hebben getrokken.

Na een interim periode onder leiding van Hans Gerson trad op 1 juli 2016 Michael Huijser aan als algemeen directeur. Per 1 april is Wopke Hoekstra voorzitter van de Raad van Toezicht.

Nadat een eerste activiteitenplan, ten behoeve van de basissubsidie van het Rijk voor de periode 2017-2020, een negatief advies had gekregen van de Raad voor Cultuur werd een nieuw plan *Blaauwdruk* in december alsnog gehonoreerd. Hiermee kan het Museum zijn positie als toonaangevend kenniscentrum voor maritieme geschiedenis de komende jaren verder vormgeven en verbreden.

Publieksactiviteiten

In de eerst helft van 2016 was het Museum ook buiten zijn muren actief. Gedurende de drie perioden van sluiting vanwege de bijeenkomsten in het kader van het Nederlandse EU-voorzitterschap werden bezoekers gastvrij ontvangen in Het *Scheepvaartmuseum* XXS, een milieuvriendelijk design-huis op het Kattenburgerplein vóór het museum. Hier gaf een van de museumgidsen uitleg over Europa en Het Scheepvaartmuseum.

Daarnaast was het Museum van januari tot mei zichtbaar in het DWDD Pop-Up Museum in Allard Pierson Museum met een spraakmakende presentatie van schilderijen uit de collectie van Het Scheepvaartmuseum door Daan Roosegaarde. Hier werden 45.397 bezoekers ontvangen.

In maart werd er stil gestaan bij het feit dat het VOC-schip *Amsterdam* 25 jaar aan de steiger van het museum ligt. Er was een feestelijk moment met een groep bouwers van de replica en een overnachting aan boord door een groep kinderen met hun ouders; de winnaars van een jubileumwedstrijd.

Van mei tot en met september was er de tijdelijke fototentoonstelling *The Ultimate Sailor: under construction*. Een expositie over het stereotiepe, soms karikaturale beeld van de zeeman met werk in opdracht van de hedendaagse fotografen Koen Hauser, Jan Hoek, Marie-José Jongerius en Aisha Zeijpveld.

Op 30 september ging de tijdelijke tentoonstelling *Drijfveer | 100 jaar verzamelen* open. Aanleiding was het 100-jarig bestaan van de Vereeniging Nederlands Historisch Scheepvaart Museum, eigenaar van de collectie van het Museum. *100 Jaar verzamelen* was, vanuit verschillende invalshoeken, tevens het thema van het jaarboek en twee symposia, in mei en november, deze laatste in aanwezigheid van H.K.H. Prinses Beatrix, Beschermvrouwe van de Vereeniging.

Zowel voor de gezinnen, de cultuurliefhebbers als buitenlandse toeristen was er een breed programma aan activiteiten. Voor deze activiteiten heeft het museum in 2016 samengewerkt met een groot aantal partners uit het culturele, wetenschappelijke en maatschappelijke veld. Zo heeft Ecomare zich aangesloten bij de succesvolle Walvisweken in de zomervakantieperiode, een samenwerkingsverband van Het Scheepvaartmuseum, WNF en Museum In 't Houten Huis. Andere voorbeelden zijn de maandelijkse Zeeconcerten i.s.m. het Conservatorium van Amsterdam, lezingen samen met de Vrije Academie, een Vrijheidsmaaltijd met het Comité 4/5 mei Amsterdam en de Maand van de Geschiedenis o.a. samen met Dutch Culture en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

Er waren meer activiteiten buiten het museum, o.a. het stoomschip *Christiaans Brunings* dat deelnam aan het grote stoomevenement 'Dordt in Stoom', sloepenvaarten in de zomer met een museumgids in de omgeving van het museum en de stadswandeling 'Koopwaar en Kruiddamp'. Verder was het Museum onderdeel van het Amsterdam Light festival met de projectie *Blueprint* op het museumgebouw.

Voor gezinnen is er vanwege het succes van het doe-boekje in het kader van de Walvisweken, ook een Nederlandse en Engelstalig doe-boekje over het VOC-schip ontwikkeld waarmee 5.000 jonge bezoekers en hun (groot)ouders aan de slag zijn gegaan.

Financieel verslag 2016

(bedragen tussen haakjes hebben betrekkingen op de overeenkomstige posten in 2015)

Resultaat samenvattend

Als gevolg van de markante activiteiten, waarmee de Vereeniging haar 100-jarig jubileum luister bijzette, resulteerde het jaar 2016 in financieel opzicht in een negatief resultaat van - € 249.832 (€1.509.945).

Belangrijkste factoren waren:

- (I) Omvangrijke aankopen voor € 896.962 (€ 138.602) voor de collectie;
- (II) Bestedingen van € 68.660 in het kader van het 100 jarig bestaan van de VNHSM;
- (III) Een wat lager maar positief beleggingsresultaat van € 156.757 (€ 275.783);
- (IV) Een met € 34.160 duurder (€ 17.131) maar bijzonder Jaarboek;
- (V) Tot € 95.333 (€ 86.821) toegenomen contributies en bijdragen, naast een nagekomen bedrag van € 50.000 van de erfenis van wijlen de heer Balfoort;
- (IV) Significante bijdragen van fondsen voor de collectieaankopen, het 100-jarig bestaan en Jaarboek. Terzake de collectieaankopen heeft de Vereeniging gebruik kunnen maken van de volgende fondsen:
 - ten behoeve van de aankoop van het schilderij door Reinier Nooms, Gezicht op het IJ met 's-Lands Zeemagazijn (1664) is een totaal bedrag van € 445.000 ontvangen, van Vereniging Rembrandt € 125.000, van de Stichting Nederlands Historisch Scheepvaartmuseum (dankzij een bijdrage door de BankGiro Loterij) € 120.000, van Het Compagnie Fonds € 100.000 en van Het Mondriaan Fonds € 100.000
 - ten behoeve van de aankoop van het model Tijdverdrif werd van Het Compagnie Fonds ontvangen een bedrag van € 50.000Het Jaarboek kon worden gemaakt dankzij bijdragen van de Stichting Nico Nap Foundation, de Stichting Goede Doelen NH1816 en Stichting de Leeuwenberg.
De jubileumactiviteiten werden gesponsord door de Stichting Nico Nap Foundation.

Staat van Baten en Lasten

Contributies en bijdragen

De contributie ontvangsten en bijzondere bijdragen van leden stegen tot € 95.333 ten opzichte van het vorig jaar (€ 86.705). Het verlies aan leden was gelukkig minder dan in 2015. Dalende "basiscontributies" ad € 75 per lid werden gecompenseerd door hogere bijzondere bijdragen voor de "Fellowshipkring" (€ 250 per deelnemer), de "Zeilkring" en de start van de "Collectiekring" (beiden € 1.000 per deelnemer).
Zie ook Bijlage 2.

De wijze van leden- en fondsenwerving, communicatie en publiciteit op basis van de samenwerking tussen het Scheepvaartmuseum, Vereeniging en HCF vindt weer plaats in goede samenwerking en onderlinge afstemming, gestimuleerd door de activiteiten in het kader van het 100-jarig bestaan en de komst van een nieuwe directeur.

Erfenis Balfoort

Van de erfenis van wijlen de heer R.W. Balfoort werd aanvullend een bedrag van € 50.000 uitgekeerd naast de eerder ontvangen € 1.382.248, beiden opgenomen in het Balfoort- Roggeveen Fonds, mede ter nagedachtenis aan de vader van de erflater die als gezagvoerder bij de Nederlandse koopvaardij voer en zijn moeder, die afkomstig was uit een familie die verscheidene leden telde die werkzaam waren bij de Koninklijke Marine. Doel van het fonds is de financiering van aankoop van schilderijen en kunstvoorwerpen die als onderwerp hebben de Nederlandse scheepvaart uit de periode van de overgang van de zeilvaart naar de stoomvaart en van havengezichten uit die periode. Het overige gedeelte van de erfenis is een levenslang recht van vruchtgebruik gelegateerd aan de partner van de heer Balfoort.

Bijdragen Jaarboek en 100 jarig bestaan

De bijdragen aan het fraaie Jaarboek 2016, stegen tot € 25.983 (€ 11.851) dank zij vrijwillige bijdragen van leden van € 8.703 (€ 7.351) en grote steun van een aantal fondsen (Stichting Nico Nap Foundation, Stichting Goede Doelen NH1816 en Stichting De Leeuwenberg), mede voor symposia in het kader van het lustrum, in totaal voor een belangrijk bedrag van € 37.280. De Vereeniging is de betreffende fondsen veel dank verschuldigd.

Het Compagnie Fonds

Het aandeel van de Vereeniging in de opbrengst van de participaties van Het Compagnie Fonds, waarvan de Vereeniging indertijd een der oprichters was, daalde verder van € 26.060 naar € 8.275 omdat de inkomsten uit de periodieke lijfrente schenkingen van de participanten aan Het Compagnie Fonds, waarvan een deel toevalt aan de Vereeniging, aflopen.

Beleggingsopbrengsten

Het totale beleggingsresultaat was positief met € 156.757. In het kader van de overgang van het vermogensbeheer van advies naar beheer, halverwege het jaar ondergebracht bij Theodoor Gilissen Bankiers, (zie ook hierna onder Beleggingsbeleid) vond een verschuiving plaats naar meer accumulerende (niet uitkerende) fondsen waardoor de contante opbrengsten daalden tot € 35.038 (€ 73.754). De lage rentestanden bij een afgenomen liquiditeit en de volatiliteit van de financiële markten houden hun effect op de huidige en toekomstige beleggingsopbrengsten.

Het koersresultaat bedroeg € 121.719 (€ 201.329) waarmee het totale beleggingsresultaat vóór kosten in het lastige beleggingsklimaat bruto 3,20% bedroeg (7,73%) en na kosten 2,7%. Bankkosten daalden iets tot € 24.768 (€ 25.591) zijnde ca 0,6% van het gemiddeld belegde vermogen. De beheervergoeding die halverwege het jaar intrad bedraagt 0,5% per jaar exclusief BTW gerelateerd aan de omvang van het belegde vermogen excl. liquide middelen. Transactiekosten worden niet meer apart in rekening gebracht. (Zie ook hierna onder Beleggingsbeleid).

Lasten

Bestedingen aan de doelstellingen

- *Collectieaankopen*

In 2015 werd door het Museum € 56.284 aangewend voor aankopen uit de bijdrage van de BankGiro Loterij aan het Museum. De aldus verkregen objecten werden vervolgens volgens bestaand protocol geschonken aan de Vereeniging. Voor 2016 is dat een bedrag van € 5.237.

De Vereeniging besteedde in 2016 bruto € 896.962 (€ 138.602) voor collectieaankopen, hierboven al uitgebreid beschreven.

Naast een bedrag van € 32.563 uit het Balfoort Roggeveen Fonds, ondersteunden de Vereniging Rembrandt, het Mondriaan Fonds, Het Compagnie Fonds en Het Scheepvaartmuseum de aankopen met een even indrukwekkend bedrag van in totaal € 495.000. Het aankoopbeleid is gebaseerd op de Collectiestrategie zoals vastgelegd in 2009 en bekrachtigd door de BIS-aanvraag. De zorg voor het onderhouden i.c. de restauratie en verzekering van de Collectie berust bij de Staat der Nederlanden op basis van de "Bruikleenovereenkomst". Hiervoor werden in 2016 door de Vereeniging dan ook geen uitgaven gedaan.

De kosten van de Audit van de collectie zijn in principe voor rekening van de Vereeniging maar bedroegen nul in 2016.

- *Kennisdoelstellingen*

Aan de Fellowships en de ondersteuning van de leerstoel Maritieme geschiedenis aan de Universiteit Leiden werd wederom respectievelijk € 13.750 en € 7.500 besteed, nagenoeg gelijk aan 2015 en 2014. Het Jaarboek 2016 werd met € 34.160 (€ 17.131) een beduidend kostbaarder uitgave voor het jubileumjaar waartegenover echter hogere bijdragen van leden en fondsen tegenover stonden, die de netto lasten limiteerden tot € 8.177 (€ 5.280).

Het Fellowship Programma is een van de manieren waarop de Vereeniging haar tweede doelstelling verwezenlijkt. De collectie is het belangrijkste onderwerp van studie doch men richt zich ook op de maritieme geschiedenis en ontwikkelingen in het algemeen. De studies en publicaties verbinden het Museum met een netwerk van wetenschappelijke onderzoekers en instellingen in binnen- en buitenland en leveren een bijdrage aan het publieksprogramma van het Museum.

De Stichting Fellowships heeft de Vereeniging gevraagd haar voor de periode 2015-2019 voorwaardelijk te ondersteunen middels schenkingen voor de Crone en Warnsinck Fellowships, tot een bedrag van maximaal € 32.500 per jaar. Het bestuur heeft hier positief op gereageerd en wil de aanvraag ondersteunen zolang de financiële situatie van de Vereeniging dit, volgens het bestuur, toelaat en de kwaliteit en presentatie van het onderzoek door de Fellows is verzekerd. De Stichting Fellowships zal zelf actief fondsen blijven werven voor financiering van haar doelstellingen. Het bestuur ziet geen noodzaak om voor deze voorwaardelijke toezegging een aparte reserve te vormen.

Verdere lasten

De kosten van het blad **Zeemagazijn** daalden bij een iets kleinere oplage van € 12.808 naar € 10.176 dankzij een goedkopere wijze van drukken en ondanks een kleurrijkere opmaak en groter aantal pagina's per aflevering.

Sinds 2014 vergoedt de Vereeniging het museum een bedrag voor ondersteuning op het gebied van marketing en fondsenwerving, organisatie van activiteiten voor de leden, de redactie en uitgave van Zeemagazijn, de uitgave van het Jaarboek en het voeren van de leden- en financiële administratie op basis van 35% van de contributie opbrengsten. Daartoe werd de "Samenwerkingsovereenkomst" aangepast. Deze kosten worden gesplitst weergegeven onder de post "Kosten eigen fondsenwerving" ad € 20.102 (€ 17.157) en € 12.000 onder "Kosten Beheer en financiële administratie." De afspraak is in principe aangegaan voor de periode tot en met 2016 en zal met ingang van 2017 worden herzien.

Onder het onderdeel **Overige kosten** werd € 68.660 geboekt voor diverse activiteiten in het kader van het **100 jarig bestaan** (Symposium na de Algemene ledenvergadering in mei, opening van de tentoonstelling "100 jaar verzamelen" en het Museumsymposium in november. Deze kosten lopen door de rekening van baten en lasten maar zijn in de resultaatverdeling geboekt tegen de in 2015 getroffen reserve voor het lustrum van € 100.000. De resterende reserve is overgeboekt naar de Bestemmingsreserve Aankopen.

De totale **kosten voor Beheer en financiële administratie**, accountantskosten en juridische kosten bleven gelijk met € 20.337 (€ 19.689).

Verhouding kostenpercentage fondsenwerving

De Vereeniging streeft naar analogie van de richtlijn van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF), naar een verhouding van lopende kosten fondsenwerving tot baten fondsenwerving (exclusief erfenissen en legaten) van 25%. In 2016 kwam deze ratio uit op 25%. Aangezien dit percentage structureel nog steeds hoog wordt geacht en er een te klein deel van de contributies en bijdragen overblijft voor besteding aan de doelstellingen blijft het streven dit te doen dalen, door enerzijds te streven naar hogere contributie inkomsten, andere bijdragen en anderzijds kosten beheersing.

Balans en financieel beleid ten aanzien van vermogen, reserves en bestemmingsfondsen

De Reserves en Bestemmingsfondsen namen in overeenstemming met het resultaat af van € 5.715.475 tot € 5.465.643.

Reserves

De Vereeniging kent, in overeenstemming met de richtlijn RJ650, de volgende reserves en fondsen: Continuïteitsreserve, Bestemmingsreserves en Bestemmingsfondsen.

Continuïteitsreserve

De reserve bedraagt per einde boekjaar € 65.000 (€ 65.000). Deze reserve is gevormd met als doel de dekking van risico's op korte termijn en voorts om te kunnen voldoen aan de daarbij behorende verplichtingen, zoals de leden- en financiële administratie, de bankkosten en de bijdrage ten behoeve van kennis over de collectie. Het bestuur acht de huidige omvang toereikend.

Bestemmingsreserve Doelen

Deze "algemene" reserve bleef nagenoeg gelijk per einde boekjaar met € 3.862.245 (€ 3.852.453). Deze reserve is gevormd om uit het beleggen van de betreffende gelden een zo continue mogelijke inkomstenstroom te verkrijgen, die naast de contributie opbrengsten en andere bijdragen en schenkingen, aangewend wordt voor aankopen ten behoeve van collectievorming, alsmede het verbreiden van kennis over de collectie en maritieme kennis in het algemeen. Het doel is om de Algemene reserve te doen groeien met tenminste de inflatie zodat uit het beleggingsresultaat met voldoende continuïteit stelselmatige aanvulling van de Bestemmingsreserve aankopen plaatsvindt om aankopen te financieren. Daarbij zij opgemerkt dat de prijzen van objecten en schilderijen van hoge kwaliteit stelselmatig blijven stijgen, ruim boven de algemene inflatie.

Het is duidelijk dat de huidige rente standen daarbij niet behulpzaam zijn. Hoge bijdragen, schenkingen, legaten en erfenissen blijven daarom even belangrijk voor uitbreiding van de Collectie en daarmee de kwaliteit van het museum.

Het is niet de bedoeling dat uit het beleggingsresultaat lopende kosten van de Vereeniging worden gedekt.

Bestemmingsreserve Aankopen

Deze reserve Aankopen moet de mogelijkheid bieden om aankopen te doen die het daarvoor begrote gemiddeld jaarlijkse gereserveerde bedrag te boven gaan. Grotere aankopen worden hiermee mogelijk gemaakt. Het bestuur streeft naar een reserve in omvang tussen de € 200.000 en € 500.000 naast het gevormde Balfoort-Roggeveen fonds. Zeer grote aankopen kunnen en moeten doorgaans plaatsvinden met de 'ad hoc' ondersteuning van een aantal grote vermogensfondsen zoals ook in 2016 daadwerkelijk is gebeurd. De kleinere en middelgrote aankopen (tot enkele € 100.000-den) worden in de praktijk grotendeels of geheel door de Vereeniging, al of niet samen met door het Museum gealloceerde verkregen gelden, gefinancierd.

De reserve bedraagt per einde boekjaar na alle grote aankopen in eerste instantie -€ 26.357 (€ 303.742). Netto lasten voor de Vereeniging zijnde € 370.099 worden als negatieve mutatie in deze reserve verwerkt, gecompenseerd door de extra allocatie van € 125.017 uit het resultaat 2016 (zie Bijlage 3) alsmede de toevoeging van het positieve saldo Bestemmingsreserve 100 jarig bestaan van € 51.340, waarmee de reserve weer op € 150.000 staat om voldoende armslag te houden.

Bestemmingsfondsen

Het totaal van de bestemmingsfondsen bedraagt per einde boekjaar € 1.388.398 (€ 1.394.280) na vrijval vanuit het Eberwein Fonds en het Eschauzier Fonds en de toevoeging van het Balfoort - Roggeveen Fonds. Deze fondsen zijn rechtstreeks verkregen uit schenkingen met als doel om gedurende een langere periode een bijdrage te leveren aan specifieke doelstellingen of projecten van de Vereeniging. Daartoe wordt jaarlijks een deel van de oorspronkelijke hoofdsom beschikbaar gesteld. De jaarlijkse vruchten van het bewuste kapitaal komen ten goede aan de exploitatie.

Uitzondering op deze beleidslijn vormt het Warnsinck Fonds. Daarvan blijft de hoofdsom intact maar worden alleen de vruchten gebruikt voor de aanschaf van maritieme boeken, die echter de laatste jaren steeds door het museum werden bekostigd waardoor geen beroep behoefde te worden gedaan op dit fonds. Het Balfoort-Roggeveen fonds, gevormd in 2015, bedraagt per einde boekjaar € 1.310.930. Dit fonds maakt specifieke aankopen mogelijk zoals eerder beschreven in dit verslag.

Reservering 100 jarige bestaan van de Vereeniging in 2016

De reservering voor het jubileumjaar die per ultimo 2015 op € 100.000 stond is gereduceerd tot € 51.340 en dit resterende bedrag is per bestuursbesluit via de resultaat verdeling toegevoegd aan de Bestemmingsreserve Aankopen waarmee de reserve is opgeheven.

Beleggingsbeleid

Toename van belegbaar vermogen blijft gewenst bij handhaven van het beleggingsbeleid om, tegen de achtergrond van de huidige lage renteniveaus, een stabiele stroom van rente en dividend inkomsten te verzekeren bij continue stijgende prijzen van objecten voor de collectie.

Uitgangspunten

- Het gekozen risicoprofiel is "gebalanceerd", met een beleggingshorizon van 10 jaar. De belangrijkste indicator is het deel wat gemiddeld in aandelenfondsen/zakelijke waarden mag worden belegd, zijnde 50% van beleggingen en belegbare liquiditeiten, plus of minus circa 10% met het oog op marktontwikkelingen. De rest is belegd in rentedragende waarden en liquiditeiten.
- Het gemiddelde lange termijn rendement bij een dergelijk beleggingsprofiel wordt door banken op dit moment geschat op ca 4%, inclusief koersresultaten.

Aangezien koersresultaten niet worden begroot vindt men dit opbrengstpercentage niet direct terug in de begroting.

Ultimo 2016 werd ca 59% van het totaal van beleggingen en liquiditeiten in aandelen fondsen belegd.

- De obligatieportefeuille is de kern voor het genereren van inkomsten maar deze staan echter al enkele jaren sterk onder druk vanwege lage rentestanden door het beleid van de ECB. De investeringen in aandelenfondsen zijn bedoeld om het vermogen tenminste in waarde vast te houden zonder te streven naar "out performance". De beleggingsinkomsten zijn daarom sterk afhankelijk geworden van rendement op de zakelijke waarden, die echter volatiel zijn.
- De aandelenfondsen zijn sterk gespreid om het risico enigszins te beperken.

- Er wordt niet geïnvesteerd in gestructureerde producten, hedge funds en commodity's.
- Er wordt naar gestreefd om een bedrag tussen de € 300.000-500.000 liquide te hebben snel te kunnen reageren als er zich een interessante mogelijkheid voor een aankoop voordoet.
- Het vermogensbeheer vond tot in 2016 plaats op adviesbasis van de bank waarbij de penningmeester de uiteindelijke investeringsbeslissingen nam. Dit heeft resultaten opgeleverd die alleszins vergelijkbaar zijn met resultaten die andere vermogensbeheerders bij een gelijk risicoprofiel wisten te behalen.
- Vanuit governance oogpunt is in 2016 echter besloten het vermogen in beheer te geven aan Theodoor Gilissen Bankiers.
- Voor het volgen van- en adviseren in het beleggingsbeleid bestaat een Beleggingscommissie, in 2016 samengesteld uit een commissaris, de penningmeester en een tweede bestuurslid en twee leden van de Vereeniging. Deze commissie overlegt enkele malen per jaar, waarvan tenminste één keer met de betrokken bank.

Gebeurtenissen sinds balansdatum

Geen.

Begroting 2017

Voor 2017 worden de contributie en bijdragen opbrengsten, geschat op € 115.000. De baten van Het Compagnie Fonds dalen naar circa € 5.000. Diverse gebruikelijke kostenposten worden verwacht worden min of meer gelijk te blijven, met weer lagere kosten voor het Jaarboek. Er resteert een ruimte van circa €40.000 als bijdrage aan de bestemmingsreserve Aankopen bij een sluitende begroting.

Risico's en onzekerheden

De Vereeniging en haar eigendommen lopen in principe risico's ten aanzien van -juiste- aankopen, diefstal, schade, kwijtraken e.d. van objecten van de collectie, aansprakelijkheid in het maatschappelijk verkeer, financiële marktrisico's met betrekking tot de belegging van het vermogen, fouten en fraude met betrekking tot het administratieve beheer en administratie, het zich houden door partijen aan de van overeenkomsten met de Staat de Nederlanden en Het Scheepvaartmuseum.

Het bestuur is van mening dat dergelijke risico's voldoende worden onderkend, beheerst en voor zover mogelijk en nuttig op voldoende wijze worden gemitigeerd bijvoorbeeld door de beschikbaarheid en inschakeling van deskundigen, afspraken met het museum, beleid en maatregelen van en door het Museum, procedures, controles, en/of verzekeringen. De Vereeniging wordt uiteraard geconfronteerd met onzekerheden ten aanzien van de toekomstige positie van de ontwikkeling van het ledenaantal en baten, de ontwikkeling van het museum, vermogensopbrengsten, ontwikkelingen op de markt voor museale objecten etc.

De consequenties vanwege de openstelling van het naburige "Marine terrein" met betrekking tot de veiligheid van het Collectie-depot "Het Behouden Huis", dat zich op de belendende terreinen bevindt, wordt scherp gevolgd en zonodig zullen door Het Scheepvaartmuseum passende maatregelen worden getroffen.

Toekomstig beleid

Zoals eerder vermeld, het marketing beleid van Scheepvaartmuseum en Vereeniging, leden en fondsenwerving en samenwerking met het Compagnie Fonds zal grote aandacht krijgen en bedoeld tot uitvoering te worden gebracht gedurende het komende verenigingsjaar.

Tot slot

De Vereeniging is al degenen die aan haar hebben geschonken of hebben bijgedragen, waaronder particulieren, alle leden van de Vereeniging, waaronder mede diegenen die deel uitmaken van de Fellowshipskring, de Zeilkring, de Collectiekring en daarnaast Het Compagnie Fonds, en alle andere fondsen en sponsors zeer erkentelijk. Daarnaast wil zij haar waardering uitspreken voor de samenwerking met de medewerkers van het Museum en hun ondersteuning voor de activiteiten en administratie van de Vereeniging.

Het Bestuur

Amsterdam, maart 2017,

Verslag Raad van Commissarissen

In dit jaarverslag legt de Raad van Commissarissen van de Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum verantwoording af over zijn werkzaamheden in het jaar 2016.

Taken van de Raad van Commissarissen

Volgens artikel 8 van de statuten: *heeft de Raad van Commissarissen tot taak: toezicht te houden op het beleid van het Bestuur en op de algemene gang van zaken in de Vereeniging. De Raad van Commissarissen staat het Bestuur met raad bij.*

De volgende bevoegdheden zijn aan de Raad van Commissarissen gegeven:

- het geven van adviezen aan het Bestuur,
- het opstellen van voordracht benoeming van bestuursleden of leden van de Raad van Commissarissen,
- het verlenen van goedkeuring aan bepaalde bestuursbesluiten, onder andere het vaststellen van beleidsplannen, begroting en de jaarrekening, het vervreemden van collectieobjecten, het wijzigen van bruikleenovereenkomsten met de Staat en de benoeming van de accountant,
- het geven van advies aan de algemene ledenvergadering met betrekking tot de jaarstukken,
- het bijeenroepen van de algemene ledenvergadering,
- de goedkeuring van statutenwijziging en ontbinding van de Vereeniging.

De Raad van Commissarissen vergadert onder leiding van de voorzitter van het Bestuur, die overigens geen lid van de Raad van Commissarissen is. De Raad van Commissarissen vergadert minstens eenmaal per jaar.

De Raad van Commissarissen oefent zijn toezichthoudende taak op het beleid van het Bestuur onder meer uit door het bijwonen van vergaderingen van het Bestuur en deelname aan bestuurscommissies, het aan de orde stellen bij het Bestuur van onderwerpen die de Raad van Commissarissen van belang acht en deze ook buiten vergadering met het Bestuur te bespreken en het voeren van gesprekken met bestuursleden over functioneren van de Vereeniging. Ten slotte houdt hij toezicht op de jaarrekening via de Financiële Commissie.

Samenstelling van de Raad van Commissarissen

De leden zijn voor twee perioden van vier jaren benoembaar door de Algemene Ledenvergadering op bindende voordracht van de Raad van Commissarissen.

De Raad van Commissarissen bestond in 2016 uit:

- de heer mr. R.H. Meppelink (tot 10 mei 2016)
- de heer W. Nagtegaal, vice-admiraal b.d.
- de heer mr. R.W. Polak (vanaf 10 mei 2016)
- mevrouw dr. C. van Rappard-Boon
- de heer dr. J.P. Sigmond

De heer Meppelink is op de algemene ledenvergadering van 10 mei 2016 afgetreden omdat zijn benoemingsperiode was verstreken en hij statutair niet meer herbenoembaar was. De heer Polak is hem opgevolgd als lid met juridische expertise.

Vergaderingen van de Raad van Commissarissen gedurende 2016

De Raad van Commissarissen kwam in 2015 driemaal bijeen. Op 16 februari, 23 mei en 19 september werd er, in aanwezigheid van het Bestuur van de Vereeniging en de directie van het Museum, vergaderd.

Tijdens de vergaderingen stond een groot aantal onderwerpen op de agenda, waaronder: activiteiten rond het 100-jarig jubileum van de Vereeniging; benoemingen, financiën, begroting, jaarrekening, beheer van het vermogen van de Vereeniging, fundraising, collectieplan, verwerving van kunstwerken en andere objecten, ledenwerving, jaarboek, Zeemagazijn, Fellowships-programma, relatie met Het Compagnie Fonds en de diverse Kringen, en de algemene ontwikkelingen in het Museum, waaronder de komst van de nieuwe directeur en de BIS-aanvraag.

De Raad van Commissarissen was aanwezig tijdens de Algemene Ledenvergadering in 10 mei 2016. Door die algemene ledenvergadering werd op voorstel van de Raad van Commissarissen de jaarrekening 2015 van de Vereeniging goedgekeurd.

De leden Van Rappard en Sigmond overleggen regelmatig met de Audit Commissie Collectiebeheer over de collectiestrategie van het Museum. Ook waren zij betrokken bij de aankoop van een aantal kostbare collectiestukken (zie het onderdeel Collectie en kennis 2016 in het bestuursverslag).

De leden Sigmond en Van Rappard overlegden met de staf van het museum en leden van het bestuur over de twee jubileumsymposia op 10 mei en 25 november gewijd aan 100 Jaar verzamelen. Op het symposium in mei was Peter Sigmond tevens een van de sprekers. Ook namen zij twee maal deel aan overleg over de jubileumtentoonstelling *Drijfveren*.

Het lid Polak is lid van de Beleggingscommissie van de Vereeniging en heeft in december 2016 het jaarlijks overleg met de bank-vermogensbeheerder bijgewoond.

De leden Meppelink en Nagtegaal vormden de Financiële Commissie van de Raad van Commissarissen en hadden overleg met de penningmeester van de Vereeniging over de financiële jaarstukken 2015. Na het vertrek van de heer Meppelink is de heer Polak tot die commissie toegetreden.

Naast de officiële vergaderingen voerden de leden van de Raad van Commissarissen regelmatig onderling overleg over de ontwikkelingen in de Vereeniging en het Museum.

Jaarrekening 2016

BALANS PER 31 DECEMBER 2016

na resultaatbestemming in euro's

31 december 2016

31 december 2015

ACTIVA

Materiële vaste activa

A

PM

PM

Vorderingen en overlopende activa

B

60.893

43.967

Effecten

C

5.044.987

4.900.857

Liquide middelen

D

446.464

817.074

5.552.344

5.761.898

Totaal

5.552.344

5.761.898

PASSIVA*Reserves en fondsen*

Reserves

E

. Continuïteitsreserve

65.000

65.000

. Bestemmingsreserve Doelen

3.862.245

3.852.453

. Bestemmingsreserve Aankopen

150.000

303.742

. Bestemmingsreserve 100 jarig bestaan

0

100.000

4.077.245

4.321.195

Bestemmingsfondsen

F

. Warnsinck Fonds

30.833

30.833

. A.J. Eschauzier Fonds

9.080

13.620

. H.P.A. Eberwein Fonds

37.555

56.334

. Balfoort-Roggeveen Fonds

1.310.930

1.293.493

1.388.398

1.394.280

5.465.643

5.715.475

Kortlopende schulden

G

86.701

46.423

Totaal

5.552.344

5.761.898

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016

in euro's		Begroting 2017	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Baten :					
Baten uit eigen fondsenwerving	I	115.000	145.333	100.000	1.469.069
Baten uit fondsenwerving aankopen	J	0	495.000	0	0
Rentebaten en baten uit beleggingen	K	55.000	156.757	55.000	275.783
Baten bijdragen Jaarboek	L	15.000	25.983	15.000	11.851
Overige baten (Het Compagnie Fonds)	M	5.000	32.588	20.000	30.060
Som der baten		190.000	855.661	190.000	1.786.763
Lasten :					
Bestedingen aan doelstelling P					
Doel verwerving collectie	P1	40.000	896.962	40.000	138.602
Doel verwerving Warnsinck collectie	P2	0	0	700	700
Doel kennis collectie	P3	40.000	57.410	40.000	37.881
		80.000	954.372	80.700	177.183
Wervingskosten baten Q					
Kosten eigen fondsenwerving	Q1	42.500	36.532	42.500	33.024
Kosten van beleggingen	Q2	25.000	24.768	25.000	25.591
Overige kosten + onvoorzien	Q3	19.500	69.483	18.800	21.331
		87.000	130.783	86.300	79.946
Beheer en administratie					
Kosten beheer & financiële administratie	R	23.000	20.337	23.000	19.689
Som der lasten		190.000	1.105.492	190.000	276.818
Som van baten en lasten		0	-249.832	0	1.509.945
Resultaatbestemming					
Toevoeging/onttrekking aan :					
Continuïteitsreserve			0		0
Bestemmingsreserve doelen			9.793		147.018
Bestemmingsreserve aankopen			-153.742		2.753
Bestemmingsreserve 100 jarig bestaan			-100.000		90.000
Warnsinck Fonds			0		0
A.J. Eschauzier Fonds			-4.540		-4.540
H.P.A. Eberwein Fonds			-18.779		-18.779
Balfoort-Roggeveen Fonds			17.437		1.293.493
TOTAAL			-249.832		1.509.945

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2016

De Vereeniging

De Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum is opgericht in 1916 en zetelt in Amsterdam. Belangrijke doelstellingen zijn het bijeen brengen en uitbreiden van de collectie en de verbreiding van maritieme historische kennis in het algemeen en in het bijzonder gerelateerd aan de collectie. De Vereeniging financiert aankopen uit de opbrengst van het vermogen en ontvangen legaten en schenkingen, zonder overheidssubsidie. Waar nodig en mogelijk wordt een beroep gedaan op externe fondsen.

Daarnaast ziet de Vereeniging als eigenaar toe op de instandhouding van de collectie door de Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam. Met haar vele leden en begunstigers vormt de Vereeniging ook de "particuliere basis" van het Scheepvaartmuseum.

Algemeen

De opstelling van de jaarrekening volgt de Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen en wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de Vereeniging.

Verslagleggingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslagleggingsperiode van een jaar. Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar

Begroting

In de begroting wordt geen rekening gehouden met koersresultaten op beleggingen.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het Bestuur/Raad van Commissarissen oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in de toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Verzameling en inventaris museum 's Lands Zeemagazijn

Alle delen van de verzameling en de inventaris van de Vereeniging zijn aan de Staat der Nederlanden in bruikleen afgestaan. De Staat heeft op zich genomen als een goed huisvader voor de bewaring, het behoud en het tentoonstellen van de verzameling te zorgen; de kosten van bewaring, behoud en beheer komen voor rekening van de Staat. Een en ander is vastgelegd in een overeenkomst van bruikleen tussen de Staat der Nederlanden en de Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaartmuseum d.d. 7 januari 1975 en is bij de verzelfstandiging van het museum in 1994 vernieuwd.

De verzameling wordt P.M. op de balans vermeld.

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardevermindering.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Effecten

De ter beurze genoteerde effecten worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Alle gerealiseerde en niet gerealiseerde waardeveranderingen van de beursgenoteerde effecten worden verantwoord in de staat van baten en lasten.

De overige effecten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. De lagere marktwaarde wordt per fonds vastgesteld.

Ingevolge een Bestuursbeslissing van 12 september 2006 wordt niet het gehele resultaat uit beleggingen als besteedbaar aangemerkt. Een deel daarvan wordt herbelegd teneinde de koopkracht van het vermogen op langere termijn (10 jaar en meer) in stand te houden. Uitgaande van de bestaande beleggingsopbouw en op advies van de bank heeft het Bestuur besloten uit het totale beleggingsrendement jaarlijks € 60.000 als besteedbaar aan te merken, dit met ingang van het boekjaar 2006. Voor het jaar 2016 is het bedrag middels een bestuursbesluit voor de begroting gesteld op € 40.000, in eerste instantie toe te voegen aan de Bestemmingsreserve Aankopen. Afhankelijk van het uiteindelijke beleggingsresultaat kan dit bedrag ex-post worden aangepast.

Reserves

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om de continuïteit en lopende verplichtingen van de Vereeniging te waarborgen ingeval van (tijdelijke) sterk tegenvallende opbrengsten.

Bestemmingsreserves

De bestedingsmogelijkheden van de bestemmingsreserves, te weten de Bestemmingsreserve Doelen en de Bestemmingsreserve Aankopen, zijn door het Bestuur bepaald.

Bestemmingsfondsen

De fondsen op naam betreffen middelen die verkregen zijn met een door de schenkers aangegeven bestemming.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Kostentoerekening

Kosten worden toegerekend aan de doelstelling, werving baten of kosten beheer en administratie op basis van de volgende maatstaven:

- ~ direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend
- ~ niet direct toerekenbare kosten worden verantwoord onder kosten beheer en administratie

Donaties en Giften

Donaties en giften worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen.

Legaten en nalatenschappen

Legaten en nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige betalingen in de vorm van uitkeringen worden in het boekjaar waarin ze worden ontvangen verantwoord als baten uit legaten en nalatenschappen, voorzover deze niet al in een voorgaand boekjaar zijn verantwoord.

Toelichting op de balans

A. MATERIËLE VASTE ACTIVA

Dit betreft de verzameling van de Vereeniging welke PM opgenomen is op de balans.
Verwervingen in het boekjaar worden PM toegevoegd aan de inventarislijst van de Vereeniging.

B. VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	2016	2015
Obligatierente (opgelopen)	0	12.455
Nog te ontvangen nalatenschappen	50.000	0
Overige vorderingen	10.893	31.512
Totaal	60.893	43.967

C. EFFECTEN

	2016	in %	2015	in %
Vastrentende waarden (obligaties & geldmarktfondsen)	2.008.775	40%	1.464.752	30%
Zakelijke waarden (aandelen)	2.659.055	53%	2.890.915	59%
Liquiditeiten (beleggingsrekeningen)	377.157	7%	545.190	11%
Totaal	5.044.987	100%	4.900.857	100%

De norm van het beleggingsbeleid ten aanzien van de opbouw van de portefeuille is 50% aandelen en 50% vastrentende waarden, zoals vastgesteld door het Bestuur bij een met de bank overeengekomen gebalanceerd risicoprofiel. Deze percentages kunnen variëren met een bandbreedte van plus en minus 10%. Voor de beoordeling van de verdeling van de effecten tussen obligaties en aandelen in de effectenportefeuille worden beleidsmatig de saldi op de beleggingsrekeningen en de liquide middelen mede in beschouwing genomen.

Het beheer van de portefeuille is ondergebracht bij Theodoor Gilissen Bankiers. Het beheer van de portefeuille vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het Bestuur, in samenspraak met en onder controle van de Beleggingscommissie die bestaat uit een Commissaris, twee Bestuursleden waaronder de Penningmeester, plus 2 leden van de Vereeniging.

	Aandelen	Obligaties	Beleggings rekeningen	Totaal
Stand per 1 januari 2016	2.890.915	1.464.752	545.190	4.900.857
Aankopen/ stortingen	2.591.089	2.207.533	0	4.798.622
Verkopen/aflossingen	-2.934.393	-1.673.785	0	-4.608.178
Verkrijging inzake Balfoort	0	0	0	0
Mutaties	0	0	-168.033	-168.033
Koersresultaat	111.442	10.277	0	121.719
Stand per 31 december 2016	2.659.053	2.008.777	377.157	5.044.987

De omvangrijke mutatie valt te verklaren uit de overgang van "Advies" naar "Beheer" met betrekking tot de rol van Theodoor Gilissen Bankiers.

Het rendement op de beleggingsportefeuille over 2016 bedraagt voor aftrek van de bankkosten 3,20% (over 2015 : 7,73%). Na aftrek van de bankkosten bedraagt het 2,70% (over 2015 : 7,01%).

Het bestaat uit de volgende componenten :

	Dividend Coupons Interest	Koers resultaten	Totaal
Aandelen	23.617	111.442	135.059
Obligaties	9.602	10.277	19.879
Beleggingsrekeningen	1.819	0	1.819
Totaal	35.038	121.719	156.757

D. LIQUIDE MIDDELEN

	2016	2015
ING Bank N.V.	446.464	817.074
Totaal	446.464	817.074

De liquide middelen zijn terstond opeisbaar.

E. RESERVES

	2016	2015
Continuïteitsreserve	65.000	65.000
Bestemmingsreserves	4.012.245	4.256.195
	4.077.245	4.321.195

Continuïteitsreserve

	2016	2015
Stand per 1 januari	65.000	65.000
Resultaatbestemming	0	0
Stand per 31 december	65.000	65.000

De continuïteitsreserve is gevormd om de continuïteit en lopende verplichtingen van de Vereeniging te waarborgen in geval van (tijdelijke) sterk tegenvallende opbrengsten. Het Bestuur acht de huidige reservering toereikend.

Bestemmingsreserves

	Bestemmings Reserve Doelen	Bestemmings Reserve Aankopen	Bestemmings Reserve 100 jarig bestaan	Totaal
Stand per 1 januari 2016	3.852.453	303.742	100.000	4.256.195
~ toevoegingen via resultaatbestemming	67.202	660.017	20.000	747.219
~ bestedingen via resultaatbestemming	-57.410	-865.099	-68.660	-991.169
~ mutaties binnen Bestemmings reserves	0	51.340	-51.340	0
Stand per 31 december 2016	3.862.245	150.000	0	4.012.245

Op bovenstaande bestemmingsreserves berust geen verplichting. De aanwending en omvang van deze reserves is onderhevig aan een bestuursbeslissing.

- ~ De bestemmingsreserve doelen is het vermogen dat dient tot het genereren van inkomsten uit beleggingen voor aankopen ten behoeve van collectievorming, alsmede het verbreiden van kennis over de collectie en maritieme kennis in het algemeen. Het Bestuur bepaalt jaarlijks het bedrag toe te delen aan de bestemmingsreserve aankopen.
- ~ De bestemmingsreserve aankopen heeft als doel het mogelijk maken van verwervingen voor de collectie en is het resultaat van een jaarlijkse allocatie, vermeerderd met specifieke bijdragen van derden, minus bestedingen aankopen.
- ~ De bestemmingsreserve 100 jarig bestaan had als doel het mogelijk maken van de viering van het 100 jarig bestaan van de Vereeniging in 2016. Het saldo van deze reserve wordt toegevoegd middels een resultaatbestemming aan de Bestemmingsreserve Aankopen

F. BESTEMMINGSFONDSEN**Warnsinck Fonds**

Het Warnsinck Fonds ontstond na het overlijden van prof. J.C.M. Warnsinck ktz b.d. in 1943. Het fonds begon met een startbedrag van f 6.000 , zijnde het surplus van middelen, door derden bijeengebracht, voor de aankoop van de zogenaamde Bibliotheek Warnsinck. Het fonds wordt besteed aan de aankoop van maritieme boeken. Er worden geen specifieke beleggingsopbrengsten aan het fonds toegerekend. In 2015 werd geen beroep op het fonds gedaan omdat de maritieme boeken door Het Scheepvaartmuseum werden bekostigd.

	2016	2015
Stand per 1 januari	30.833	30.833
~ toevoeging via resultaatbestemming	0	700 *
~ besteding via resultaatbestemming	0	-700 *
Stand per 31 december	30.833	30.833

* vanaf 2016 wordt geen (fictief) beleggingsresultaat meer toegerekend en alleen de echte bestedingen geboekt.

A.J. Eschauzier Fonds

Het A.J. Eschauzier Fonds is afkomstig uit een legaat van de heer A.J. Eschauzier, overleden in 2008. De hoofdsom van het legaat bedraagt € 45.400. De heer Eschauzier was ex-bestuurslid en erelid van de Vereeniging. Met ingang van 2009 wordt jaarlijks 1/10 deel van de oorspronkelijke hoofdsom beschikbaar gesteld voor de doelstellingen van de Vereeniging. De vruchten van het kapitaal komen direct ten goede aan de exploitatie.

	2016	2015
Stand per 1 januari	13.620	18.160
~ toevoeging via resultaatbestemming	0	0
~ besteding via resultaatbestemming	-4.540	-4.540
Stand per 31 december	9.080	13.620

H.P.A. Eberwein Fonds

Het H.P.A. Eberwein Fonds betreft een nalatenschap van de heer Eberwein, overleden in 1975. Het betreft de tweede vererving van zijn nalatenschap, beschikbaar gekomen door het overlijden van zijn echtgenote in 2008. De hoofdsom van de nalatenschap bedraagt € 187.787.

Met ingang van 2009 wordt jaarlijks 1/10 deel van de oorspronkelijke hoofdsom beschikbaar gesteld aan de doelstellingen van de Vereeniging. De vruchten van het kapitaal komen direct ten goede aan de exploitatie.

	2016	2015
Stand per 1 januari	56.334	75.113
~ toevoeging via resultaatbestemming	0	0
~ besteding via resultaatbestemming	-18.779	-18.779
Stand per 31 december	37.555	56.334

Balfort-Roggeveen Fonds

Het Balfort-Roggeveen Fonds betreft de helft van de nalatenschap van de heer Robert Willem Balfort, overleden in 2015. Het tot balansdatum uitgekeerde bedrag van de nalatenschap bedraagt € 1.432.248.

De andere helft van de nalatenschap is in vruchtgebruik onder bewindvoering van de executeur-bewindvoerder. Gezien de mogelijk lange periode dat dit vruchtgebruik kan duren wordt aan dat deel van de erfenis op dit moment geen waarde toegekend.

Dit fonds zal ten doel hebben (het bijdragen in) de financiering van de koop van schilderijen en kunstvoorwerpen met als onderwerp de Nederlandse scheepvaart uit de periode van de overgang van de zeilvaart naar de stoomvaart, en van havengezichten uit die periode, die in permanente bruikleen moeten worden gegeven aan de Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam.

	2016	2015
Stand per 1 januari	1.293.493	0
~ toevoeging via resultaatbestemming	50.000	1.382.248
~ besteding via resultaatbestemming	-32.563	-88.755
Stand per 31 december	1.310.930	1.293.493

G. KORTLOPENDE SCHULDEN

	2016	2015
Crediteuren	4.122	22.721
Overlopende passiva	82.579	23.702
	86.701	46.423

Onder de kortlopende schulden staan verplichtingen met een looptijd van minder dan 1 jaar verantwoord. Verplichtingen van meer dan 1 jaar zijn verwerkt onder de langlopende schulden.

De overlopende passiva bestaat uit een bijdrage aan de Stichting Fellowships ad € 13.750 ; een schenking aan de Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam ad € 22.500 in de kader van de viering 100 jarig bestaan van de Vereeniging en tenslotte de afdracht aan de Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam ad € 32.102 voor het doen van de leden administratie, de financiële administratie en diverse overige werkzaamheden.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

Leerstoel Leiden

Op 21 januari 2003 is de Stichting Maritieme Leerstoel opgericht door:

- Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum
- Stichting Vaderlandsch Fonds ter Aanmoediging van 's Lands Zeedienst
- Stichting Admiraal van Kinsbergenfonds

In 2009 is er met de Stichting Maritieme Leerstoel een herziene afspraak gemaakt betreffende de ondersteuning van de Stichting door de Vereeniging. In september 2010 is een nieuwe periode van 10 jaar gestart waarin de Vereeniging in principe de Stichting jaarlijks financieel zal ondersteunen.

Jaarlijks wordt, via de Stichting Maritieme Leerstoel, de continuïteit van de leerstoel met de Universiteit besproken en wordt er door de Vereeniging een bedrag beschikbaar gesteld.

Stichting Fellowships Scheepvaartmuseum Amsterdam.

Op 21 mei 2014 is er tussen de Vereeniging en de Stichting een overeenkomst gesloten waarin de Vereeniging de Stichting toezegt uit vrijgevigheid voorwaardelijk de activiteiten en doelstellingen van de Stichting te steunen. De steun bestaat gedurende de jaren 2015 tot en met 2019 uit een financiële bijdrage van minimaal € 5.000 en maximaal € 32.500 per kalenderjaar. De Vereeniging draagt alleen bij indien de Stichting er, na redelijkerwijs van haar te verwachten inspanningen, er niet in geslaagd is haar begroting voor het betreffende kalenderjaar te financieren met bijdragen en schenkingen van andere fondsen en bronnen.

Voorts heeft de Vereeniging een "Fellowship kring" opgericht binnen de leden van de Vereeniging. De bijdragen uit deze kring zullen specifiek bestemd zijn voor Fellowships van de Stichting.

Schenking schilderij

Via een notariële akte d.d. 20 mei 2014 is er een schilderij geschonken aan de Vereeniging waarvan de waarde is bepaald op € 65.000. Het gaat om een *Olieverf op paneel, voorstellende "Gezicht op de Marepoort te Leiden met twee trekschuiten aan de kade" toegeschreven aan de schilder Paulus Constantijn la Fargue.*

De schenking aan de Vereeniging wordt gedaan in de vorm van een periodieke uitkering in vijf jaarlijkse termijnen ingaande in 2014. In het jaar waarin de laatste uitkering wordt gedaan is het schilderij geheel in eigendom van de Vereeniging en zullen de uitkeringen en het aankoopbedrag verantwoord worden in de staat van Baten en Lasten van de Vereeniging. Het schilderij is overgedragen aan de Vereeniging en zal tot het geheel in eigendom is overgegaan formeel in bruikleen zijn bij de Vereeniging.

Schenking 2 modellen

Via een notariële akte d.d. 12 december 2014 zijn er 2 modellen geschonken aan de Vereeniging waarvan de waarde is bepaald op € 25.000. Het gaat om een model van een *werfbellling met een botter "de UK 45 in herstel"* en een *scheepsmodel van het stoomschip "de Alting van Gensau"*.

De schenking aan de Vereeniging wordt gedaan in de vorm van een periodieke uitkering in vijf jaarlijkse termijnen ingaande in 2014. In het jaar waarin de laatste uitkering wordt gedaan zijn de modellen geheel in eigendom van de Vereeniging en zullen de uitkeringen en het aankoopbedrag verantwoord worden in de staat van Baten en Lasten van de Vereeniging. De modellen zijn overgedragen aan de Vereeniging en zullen tot het geheel in eigendom is overgegaan formeel in bruikleen zijn bij de Vereeniging.

Nalatenschap de heer R.W. Balfoort

In 2015 en 2016 heeft de Vereeniging een aanzienlijk bedrag ontvangen uit de nalatenschap van wijlen de heer R.W. Balfoort. De Vereeniging is enig erfgenaam waarbij sprake is van levenslang vruchtgebruik bij een derde van de helft van de erfenis. Ten zijner tijd zal het dan bestaande deel van de nalatenschap, wat nu in vruchtgebruik is, ook toevallen aan de Vereeniging.

Toelichting op de staat van baten en lasten

I. Baten eigen fondsenwerving

Baten eigen fondsenwerving

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Contributies & Bijdragen	94.770	100.000	86.555
Giften	563	0	150
Verkoop goederen	0	0	116
Subtotaal	95.333	100.000	86.821
Nalatenschappen	50.000	0	1.382.248
Totaal	145.333	100.000	1.469.069

J. Baten fondsenwerving aankopen

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Bijdrage	495.000	0	0
Totaal	495.000	0	0

De ontvangst in 2016 betreft de bijdrage van verschillende fondsen ten behoeve van de aankoop van het schilderij van Nooms alsmede het model *Huis Tijdverdrif*. Van Het Compagnie Fonds werd € 150.000 ontvangen, van de Vereeniging Rembrandt (mede dankzij het Acquoy-Nairac Fonds) € 125.000, van de Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam (dankzij een bijdrage door de BankGiro Loterij) € 120.000 en van het Mondriaan Fonds € 100.000.

K. Rentebaten en baten uit beleggingen

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Obligatierente	9.602	34.000	34.795
Dividend	23.617	18.000	34.587
Rente op liquide middelen	1.819	3.000	4.372
Kosten Bank (advies, provisies en transactiekosten)	-24.768	-25.000	-25.592
Subtotaal	10.270	30.000	48.162
Toerekening beleggingsresultaat Warnsinck Fonds	0	0	700 *
Gerealiseerd koersresultaat effecten Vereeniging	-53.981	pm	22.037
Ongerealiseerd koersresultaat effecten Vereeniging	175.700	pm	179.292
Totaal	131.989	30.000	250.191
Exclusief kosten Bank	156.757	55.000	275.783

De afname van baten uit beleggingen t.o.v. vorig jaar is vooral een gevolg van een lager gerealiseerd koersresultaat dan in 2015.

De directe contante baten (obligatierente, dividend, rente liquide middelen) zijn lager dan begroot. De verkoop en afloop van obligaties heeft de obligatierente doen afnemen. Tevens is ook het rentepercentage gedaald op liquide saldi. De contante dividenden zijn lager als gevolg van een verschuiving naar niet contant uitkerende beleggingsfondsen. De bankkosten van de door Th. Gilissen Bankiers berekende adviesfee bleef nagenoeg gelijk. In de begroting was zoals gebruikelijk voor het koersresultaat een PM post opgenomen.

* vanaf 2016 wordt geen (fictief) beleggingsresultaat meer toegerekend aan het Warnsinck Fonds.

L. Baten bijdragen jaarboek

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Bijdrage leden	8.703	9.000	7.351
Bijdrage fondsen	17.280	6.000	4.500
Totaal	25.983	15.000	11.851

Het bijzondere jaarboek "Verzamelaars Verzameld" sprak de leden zeer aan waardoor de bijdrage steeg t.o.v. 2015. De bijdragen van de fondsen namen toe vooral als gevolg van het bijzondere feit dat het boek uitgegeven werd in het kader van 100 jaar Vereeniging.

De bijdrage Fondsen bestond voor € 8.800 uit een bijdrage van de Stichting Goede Doelen NH1816, voor € 5.000 van de Stichting Nico Nap Foundation en voor € 3.480 van de Stichting De Leeuwenberg.

De lasten van het jaarboek worden verantwoord bij de bestedingen voor het doel "Kenniss Collectie" (zie onder P3). De netto lasten kwamen uit op € 8.177, iets hoger dan in 2015 (€ 5.280)

M. Overige baten

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Verkopen Collectie	925	0	4.000
Bijdrage Stichting Het Compagnie Fonds	8.275	20.000	26.060
Diverse baten	23.388	0	0
	32.588	20.000	30.060

De verkopen collectie betrof de verkoop van dubbele exemplaren uit de Bibliotheek. Deze zijn incidenteel en worden niet begroot.

De bijdrage van de Stichting HCF daalde sterk omdat de lijfrenten van participanten van het eerste uur aflopen. De Vereeniging was in het verleden nauw betrokken bij de opzet van de Stichting HCF en deelt mee met 10% in de jaarlijkse bijdragen aan dit fonds.

De Diverse baten is vooral een belangrijke bijdrage van € 20.000 van de Stichting Nico Nap Foundation in het kader van 100 jaar Vereeniging.

P. Bestedingen aan doelstelling

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
P1. Doel verwerving collectie			
~ aankopen algemeen	43.000	40.000	535
~ aankopen modellen	150.500	0	11.541
~ aankopen schilderijen	667.500	0	119.405
~ aankopen Balfoort Roggeveen fonds	32.563	0	0
~ kosten verwerving	3.145	0	7.121
~ aankopen bibliotheek	254	0	0
	896.962	40.000	138.602

In 2016 werd een aanzienlijk hoger bedrag besteed aan aankopen dan in 2015.

Door het Scheepvaartmuseum werd de aankoop van diverse boeken betaald uit de BankGiro Loterij middelen, voor € 5.237 (2015 € 56.284). Deze aankopen werden vervolgens om niet geschonken aan de Vereeniging volgens het bestaande protocol.

Van het totaalbedrag van € 896.962 wordt een bedrag van € 32.563 direct ten laste gebracht van het Balfoort-Roggeveen fonds. Derhalve wordt € 864.399 geboekt t.l.v. de Bestemmingsreserve aankopen, vermeerderd met de aankopen Warnsinck collectie is het totaal € 865.099.

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
P2. Doel verwerving Warnsinck collectie			
~ aankopen maritieme boeken	0	700	700
P3. Doel kennis collectie			
~ Stichting Maritieme Leerstoel	7.500	7.500	7.500
~ Stichting Fellowships	13.750	12.500	13.250
~ Diverse uitgaven	2.000	0	0
~ Uitgave Jaarboek	34.160	20.000	17.131
	57.410	40.000	37.881
Totaal bestedingen aan doelstelling	954.372	80.700	177.183

Bestedingspercentage

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Totaal bestedingen aan doelstelling	954.372	80.700	177.183
Totaal baten	855.661	190.000	1.786.763
Totaal lasten	1.105.492	190.000	276.818
Bestedingspercentage doelstellingen t.o.v. baten	112%	42%	10%
Bestedingspercentage doelstellingen t.o.v. lasten	86%	42%	64%

De stijging van de bestedingen t.o.v. 2015 is vooral het gevolg van een hoger bedrag besteed aan aankopen (zie ook P1). Ten opzichte van de begroting is er ook een substantieel hoger bedrag besteed aan de verwerving van collectie. Een nalatenschap van € 1.382.248 had in 2015 een groot positief effect op het totaal van de baten. In 2016 werd het bedrag van de baten t.o.v. de begroting vooral beïnvloed door een bedrag van € 495.000 als bijdragen voor aankopen en door nabetaling van een bedrag van € 50.000 van de nalatenschap uit 2015.

Verder werd er een iets hoger bedrag ontvangen aan contributies maar de afdracht van Het Compagnie Fonds was lager dan in het voorgaande boekjaar.

De lasten zijn hoger dan in 2015, vooral doordat meer besteed werd aan de verwerving van collectie.

In de begroting werd geen rekening gehouden met niet voorziene baten en lasten. Dat is het geval met het koersresultaat van de effectenportefeuille, de éénmalige grote verwervingen alsmede de opbrengst van de nalatenschappen en de bijdragen voor aankopen.

Het "bestedingspercentage" is gezien het bovenstaande een ratio van beperkte betekenis.

Q. Werving baten**Q1. Kosten eigen fondsenwerving**

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
~ Ledenadministratie, werving en activiteiten	20.102	24.000	17.157
~ Kosten nieuwsbrief "Zeemagazijn"	10.176	14.000	12.808
~ Overige kosten	6.254	4.500	3.059
	36.532	42.500	33.024

De kosten van de ledenadministratie t.o.v. 2015 zijn licht gestegen door een toename van de contributies en bijdragen waarover Het Scheepvaartmuseum een vergoeding ontvangt voor haar werkzaamheden voor de Vereeniging. De vergoeding is 35% van de ledenbijdragen, daarin begrepen € 12.000 voor de financiële administratie. De overige kosten zijn gestegen door voornamelijk meer portiekosten t.o.v. 2015.

Kostenpercentage fondsenwerving

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Baten eigen fondsenwerving	145.333	100.000	1.469.069
Kosten eigen fondsenwerving	36.532	42.500	33.024
	25%	43%	2%

De lagere baten fondsenwerving zijn het gevolg van een nalatenschap in 2015 van € 1.382.248 t.o.v. € 50.000 in 2016. Zonder die bedragen zouden de baten € 8.500 hoger zijn dan in 2015 als gevolg van een stijging van de contributies en bijdragen. De kosten werden hierboven reed toegelicht. Zonder de nalatenschappen mee te rekenen zou het kostenpercentage in 2015 en 2016 uitgekomen zijn op 38%.

Q2. Kosten van beleggingen

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Kosten bank, transactiekosten	0	7.000	5.629
Adviesfee Theodoor Gilissen Bank	24.768	18.000	19.962
	<u>24.768</u>	<u>25.000</u>	<u>25.591</u>
Totaal			

Door een gewijzigde beheersvorm van de Th.Gilissen Bank zijn er geen transactiekosten betaald in 2016. De adviesfee van de Theodoor Gilissen Bank kende daardoor echter een stijging.

Q3. Overige kosten

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Activiteiten leden	823	8.800	831
Activiteitskosten Viering 100 jaar Vereeniging	68.660	0	0
Onvoorzien	0	10.000	20.500
	<u>69.483</u>	<u>18.800</u>	<u>21.331</u>
Totaal			

De kosten van de activiteiten voor leden betreffen de kosten van de ALV en het daarop volgende Symposium. Onder de post activiteitskosten Viering 100 jaar Vereeniging zijn de kosten geboekt die verband houden met de viering van het 100 jarig bestaan van de Vereeniging. Daarvoor was in de afgelopen jaren een bedrag gereserveerd in een bestemmingsreserve, vandaar dat er in de begroting voor 2016 geen bedrag meer opgenomen was.

R. Kosten beheer en financiële administratie

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Accountantskosten	5.434	6.000	6.514
Kosten financiële administratie	12.000	12.000	12.000
Diverse kosten	2.903	5.000	1.175
	<u>20.337</u>	<u>23.000</u>	<u>19.689</u>

De Vereeniging heeft, net als in 2015, geen werknemers in dienst.

Toelichting lasten verdeling

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

Bestemming	Doelstelling	Werving baten		Beheer en administratie	Totaal 2016	Begroting 2016	Totaal 2015
Lasten	Verwerking Collectie	Eigen fondsen werving	Beleggingen	Overige			
Aankopen/Verwervingen	896.962				896.962	40.700	139.302
Bijdragen/Uitgave Jaarboek	57.410				57.410	40.000	37.881
Kantoor- en Algemene kosten		36.532	24.768	69.483	151.120	109.300	99.635
Totaal	896.962	36.532	24.768	69.483	1.105.492	190.000	276.818

Bezoldiging Bestuur

Het bestuur verricht zijn werkzaamheden onbezoldigd.

Bezoldiging Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen verricht zijn werkzaamheden onbezoldigd.

Getekend,

R.P.M. van Slobbe, voorzitter

ir. drs. W.J.N. Hoek, penningmeester

Overige gegevens***Resultaatbestemming***

Het resultaat wordt als volgt verdeeld:

	2016	2015
Toevoeging/onttrekking aan :		
Continuïteitsreserve	0	0
Bestemmingsreserve Doelen	9.793	147.018
Bestemmingsreserve Aankopen	-153.742	2.753
Bestemmingsreserve 100 jarig bestaan	-100.000	90.000
Warnsinck Fonds	0	0
A.J. Eschauzier Fonds	-4.540	-4.540
H.P.A. Eberwein Fonds	-18.779	-18.779
Balfoort-Roggeveen Fonds	17.437	1.293.493
Totaal resultaat	-249.832	1.509.945

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de commissarissen van Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. de staat van baten en lasten over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
E mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen, of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De commissarissen zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten.
- Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaet zijn, moeten wij onze controleverklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur en de commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 14 februari 2017

Dubois & Co. Registeraccountants

Origineel getekend door:
G. Visser RA

Bijlagen :

1a : Raad van Commissarissen, Bestuur en Commissies 2016

1b : Rooster van aan- en aftreden bestuursleden en commissarissen

1c : Nevenfuncties leden van het bestuur

2 : Ledenbestand en Directe baten en lasten van de leden

3 : Mutatie Reserves en Fondsen

Bijlage 1a : Raad van Commissarissen, Bestuur en Commissies 2016

Ereleden

Jhr. mr. J.P.E. Teding van Berkhout
A.N. van der Wiel

Leden van verdienste

H. Hazelhoff Roelfzema
A.G.C. Kok, kolonel der mariniers b.d.
Mevrouw E.Y. Henny-de Jong

Raad van Commissarissen

Mevrouw drs. Ch. van Rappard-Boon
mr. R.H. Meppelink *
dr. J.P. Sigmond
W. Nagtegaal, vice-admiraal b.d.
mr. R.W. Polak **

Bestuur

R.P.M. van Slobbe	voorzitter
Mevrouw mr. A.M.J.M. Ploumen	secretaris
ir. drs. W.J.N. Hoek	penningmeester
G.M.P.M. van Berkel *	lid
Mevrouw dr. E.M. Jacobs	lid collectie
mr. drs. D.F. Lunsingh Scheurleer	lid
Mevrouw mr. S.C.T. de Roy van Zuidewijn-Rive	lid ledenwerving

Financiële Commissie

W. Nagtegaal, vice-admiraal b.d.
mr. R.H. Meppelink *
mr. R.W. Polak **

Beleggings Commissie

G. Vehmeijer
P.R. Koster
mr. R.H. Meppelink *
mr. R.W. Polak **
G.M.P.M. van Berkel *
ir.drs. W.J.N. Hoek
mr. drs. D.F. Lunsingh Scheurleer **

Audit Commissie Collectiebeheer

dr. F.C. Henny *
C. de Haes
drs. M. Boekhout
R. Kok **

* tot 10 mei 2016

** vanaf 10 mei 2016

Bijlage 1b : Rooster van aan- en aftreden bestuursleden en commissarissen**Bestuursleden**

Statutair : - benoeming voor 4 jaar; herbenoembaar voor maximaal één termijn

- 5 tot 7 bestuursleden

	aangetreden	herbenoemd/ herbenoembaar	einde termijn
R.P.M. van Slobbe	2014	2018	2022
G.M.P.M. van Berkel *	2008	2012	2016
ir. drs. W.J.N. Hoek	2009	2013	2017
Mevrouw dr. E.M. Jacobs	2012	2016	2020
mr. drs. D.F. Lunsingh Scheurleer	2012	2016	2020
Mevrouw mr. S.C.T. de Roy van Zuidewijn-Rive	2014	2018	2022
Mevrouw mr. A.M.J.M. Ploumen	2014	2018	2022

Commissarissen

Statutair : - benoeming voor 4 jaar; herbenoembaar voor maximaal één termijn

- minstens 3 commissarissen

- maximaal 5 commissarissen

mr. R.H. Meppelink *	2008	2012	2016
Mevrouw drs. Ch. van Rappard-Boon	2011	2015	2019
dr. J.P. Sigmond	2009	2013	2017
W. Nagtegaal, vice-admiraal b.d.	2014	2018	2022
mr. R.W. Polak **	2016	2020	2024

* Afgetreden 10 mei 2016

** Aangetreden 10 mei 2016

Bijlage 1c : Nevenfuncties leden van het bestuur

R.P.M. van Slobbe, voorzitter

<i>Voorzitter Raad van Commissarissen</i>	Havenbedrijf Rotterdam NV
<i>Voorzitter Raad van Commissarissen</i>	Cargonaut BV
<i>Lid Raad van Commissarissen</i>	Vanderlande Industries B.V.
<i>Voorzitter Raad van Toezicht</i>	Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM)
<i>Vice-voorzitter Raad van Toezicht</i>	Scheepvaart en Transport College (STC)
<i>Partner</i>	Oxalis Coöperatie u.a.
<i>Lid</i>	Topteam Logistiek

ir. drs. W.J.N. Hoek

<i>Voorzitter Raad van Commissarissen</i>	Alcover A.G.
<i>Member Investment Committee</i>	Cerberus Capital Management L.P. (U.S.A.)
<i>Penningmeester</i>	Stichting Vrienden Ned. Interuniversitair Kunsthistorisch Inst. Florence (It)
<i>Voorzitter</i>	Stichting Monumentenzorg Oberon
<i>Lid Bestuur</i>	Stichting Kraus Uithof Fonds

Mevrouw dr. E.M. Jacobs

<i>Commissaris</i>	Vaderlandsch Fonds ter Aanmoediging van 's-Lands Zeedienst
<i>Voorzitter</i>	Stichting Fellowships Scheepvaartmuseum
<i>Lid Bestuur</i>	Stichting Leerstoel Zeegeschiedenis Universiteit Leiden

mr. drs. D.F. Lunsingh Scheurleer

<i>Partner</i>	NautaDutilh N.V.
----------------	------------------

Mevrouw mr. S.C.T. de Roy van Zuidewijn-Rive

<i>Fractievoorzitter</i>	CDA Amsterdam Zuid
<i>Lid Bestuurscommissie</i>	Amsterdam, stadsdeel Zuid
<i>Voorzitter</i>	Klachtencommissie medisch diagnostisch centrum Atal Medial
<i>Lid Bestuur</i>	Stichting Matthäus Amsterdam
<i>Toezichthouder</i>	Rekenkamer Metropool Amsterdam

Mevrouw mr. A.M.J.M. Ploumen

<i>Partner</i>	Van Doorne N.V.
<i>Lid</i>	Kamer van Toezicht notariaat ressort Noord-Holland
<i>Lid Bestuur</i>	Vereniging Notariële Registergoed Specialisten
<i>Lid Algemeen Bestuur</i>	Leids Universiteits Fonds (LUF)
<i>Lid Raad van Advies</i>	Vereniging Jonge Onroerend Goed Juristen

Bijlage 2 : Ledenbestand & Directe baten en lasten van de leden**Mutaties ledenbestand**

	aantal 2016	aantal 2015
Leden per 1 januari	1209	1354
Nieuwe leden	83	41
Opgeheven lidmaatschappen	0	0
Beëindigde lidmaatschappen	-115	-186
Mutatie ledenbestand	-32	-145
Leden per 31 december	1177	1209

Samenstelling ledenbestand

	aantal 2016	aantal 2015
Leden - normaal lidmaatschap [€ 75 bijdrage]	864	904
Leden - begunstiger [€ 250 bijdrage] *	42	37
Leden - bijzonder begunstiger [€ 1.000 bijdrage] *	22	17
Leden voor het leven	24	25
Het Compagnie Fonds leden **	182	221
Leden van verdienste	3	3
Ere leden	2	2
Cadeaulidmaatschap (aangeboden door de Vereeniging)	7	0
Erkentelijkheidslidmaatschap (aangeboden door de Vereeniging)	31	0
Totaal leden	1177	1209

* In 2016 waren er 40 leden die middels een lijfrente de contributie betaald hebben. Dit zijn de leden van de Zeilkring en de Collectiekring (Bijzonder Begunstigers) en van de Fellowshipkring (Begunstigers).

** 2015 = 177 HCF leden + 44 HCF-plus leden / 2016 = 147 HCF + 35 HCF-plus leden

Directe Baten en Lasten van de ledenactiviteiten

	2016	2015
Baten eigen fondsenwerving (excl. nalatenschappen)		
~ Leden	65.020	62.105
~ Fellowshipkring	3.750	3.250
~ Zeil- & Collectiekring	19.000	15.000
~ Begunstigers	7.000	6.200
~ Giften/Donaties	563	266
Bijdrage ledenactiviteiten	925	4.000
Totaal baten	96.258	90.821
Kosten eigen fondsenwerving	36.532	33.024
Kosten ledenactiviteiten	823	831
Kosten onvoorzien	0	20.500
Totaal lasten	37.355	54.355
Resultaat leden	58.903	36.466
resultaat in % van de baten	61%	40%

Bijlage 3 : Mutatie Reserves en Fondsen***Continuïteitsreserve***

	2016	2015
Saldo per 1 januari	65.000	65.000
Toevoeging	0	0
Onttrekking	0	0
Saldo per 31 december	<u>65.000</u>	<u>65.000</u>

Bestemmingsreserve Doelen

	2016	2015
Saldo per 1 januari	3.852.453	3.705.435
Toevoeging uit exploitatie resultaat	67.202	184.899
Onttrekking : naar exploitatie	-57.410	-37.881
Saldo per 31 december	<u>3.862.245</u>	<u>3.852.453</u>

Bestemmingsreserve Aankopen

	2016	2015
Saldo per 1 januari	303.742	300.989
Toevoeging uit Fondsen en bijdragen	495.000	0
Toevoeging : onttrekking uit resultaat	165.017	53.300
Toevoeging uit Bestemmingsreserve 100 jarig bestaan	51.340	
Onttrekking exploitatie resultaat	-865.099	-50.547
Saldo per 31 december	<u>150.000</u>	<u>303.742</u>

Bestemmingsreserve 100 jarig bestaan

	2016	2015
Saldo per 1 januari	100.000	10.000
Toevoeging uit exploitatie resultaat	20.000	90.000
Onttrekking : naar exploitatie	-68.660	0
Onttrekking : naar Bestemmingsreserve Aankopen	-51.340	
Saldo per 31 december	<u>0</u>	<u>100.000</u>

Warnsinck Fonds

	2016	2015
Saldo per 1 januari	30.833	30.833
Toerekening beleggingsresultaat	0	700 *
Aanschaf boeken	0	-700 *
Saldo per 31 december	30.833	30.833

* vanaf 2016 wordt geen (fictief) beleggingsresultaat meer toegerekend en alleen de echte bestedingen geboekt.

A.J. Eschauzier Fonds

	2016	2015
Saldo per 1 januari	13.620	18.160
Toevoeging	0	0
Onttrekking	-4.540	-4.540
Saldo per 31 december	9.080	13.620

H.P.A. Eberwein Fonds

	2016	2015
Saldo per 1 januari	56.334	75.113
Toevoeging	0	0
Onttrekking	-18.779	-18.779
Saldo per 31 december	37.555	56.334

Balfourt-Roggeveen Fonds

	2016	2015
Saldo per 1 januari	1.293.493	0
Toevoeging	50.000	1.382.248
Onttrekking	-32.563	-88.755
Saldo per 31 december	1.310.930	1.293.493